

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Infotehnoloogia teaduskond

Informaatika instituut

Infosüsteemide õppetool

**Microsoft Dynamics AX
standardlahendusel loodud
käibedeklaratsiooni lisa sobivus
maksupettuse automatiseeritud
tuvastamisel**

Magistritöö

Üliõpilane: Palle Kotta
Üliõpilaskood: 132466 IASM
Juhendaja: Enn Õunapuu

Tallinn
2015

Autorideklaratsioon

Kinnitan, et olen koostanud antud lõputöö iseseisvalt ning seda ei ole kellegi teise poolt varem kaitsmisele esitatud. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, olulised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on töös viidatud.

(kuupäev)

(allkiri)

Annotatsioon

2014. aasta novembrist alates lasub Eesti ettevõtetel kohustus esitada EMTA-le käibedeklaratsiooni lisa nende tehingupartneritega toimunud tehingute kohta, kus käive tehingupartneri kohta ületab 1000 eurot kuus [1]. Töö eesmärgiks oli hinnata Dynamics AX standardlahendusel väljastatava käibedeklaratsiooni lisa sobivust automatiseeritud käibemaksukontrolliks ja käibemaksupettuse tuvastamiseks. Selleks analüüsiti eraldi nii Dynamics AX standardlahenduse võimalusi, Dynamics AX keskkondi kasutatavate ettevõtete raamatupidamislikku praktikaid kui ka KMD INF vormi sobivust. Uurimustöö käigus leiti, et kuigi Dynamics AX standardlahendusel väljastatud tehingupartneri paaride vaheliste deklaratsiooni lisade kokkulangevuse protsent võiks olla võrdlemisi kõrge (u 95%), siis EMTA vaates oli esimestel kuudel esitatud deklaratsioonide kokkulangevuse protsent tunduvalt madalam, jäädes 15-45% vahemikku. Selline erinevus ületab tunduvalt käibemaksu alalaekumist, mida on [2] hinnangul Eestis 14%. Kuigi käibedeklaratsiooni lisa esitamise nõude kehtestamisel on maksulaekumine paranenud ning maksuhalduritel olemas baas maksupettuste kiiremaks tuvastamiseks, näeb autor, et maksude alalaekumise vähendamiseks loodud lahendus on robustne. Kuigi käibedeklaratsiooni lisa lubab teatavat automatiseerimist käibemaksukontrollil ja käibemaksupettuse tuvastamisel, on tegemist rohkem toetava tööriistaga maksuhaldurile, kes viib läbi maksukontrolli ning tuvastab käibemaksupettusi, sest täielikul automatiseerituse tasemel tuleks liiga palju valehäireid maksupettuste kohta.

Lõputöö on kirjutatud eesti keeles ning sisaldab teksti 68 leheküljel, 9 peatükki, 3 joonist, 3 tabelit.

Abstract

Since November 2014, Estonian enterprises have to submit VAT declaration appendix (KMD INF) to Estonian Tax and Customs Board every month that contains information about all invoices issued and received locally whose sum exceeds 1000 EUR per counterparty [1]. Author's aim was to evaluate whether KMD INF generated in Dynamics AX environment is suitable for automated VAT checking and VAT fraud detection. It was found that Dynamics AX ERP itself is very suitable and bookkeeping practices (based on 10 Estonian companies that use Dynamics AX ERP) quite suitable for generating VAT declaration appendices. Taking account scalar statistics, VAT declaration appendices could theoretically coincide in 95 per cent of all pairs of declarations between counterparties. However, it was not the case, as pointed out in [3], where ETCB only sees matches in 15%-45% of all pairs. Such large discrepancies cannot be explained only by VAT fraud, which should be around 14% [2]. Although tax revenues have increased after imposing VAT declaration appendix, author sees that the solution passed was robust. Although newly imposed VAT declaration appendix provides some level of automation in VAT checking and VAT fraud detection, it is not suitable to be automated fully due to very high level of false alarms.

The thesis is in Estonian and contains 68 pages of text, 9 chapters, 3 figures, 3 tables.

Lühendite ja mõistete sõnastik

EMTA	<i>Estonian Tax and Customs Board (ETCB)</i> Eesti Maksu- ja Tolliamet
KMD	<i>VAT declaration (KMD)</i> Käibe(maksu)deklaratsioon
KMD INF	<i>VAT declaration appendix (KMD INF)</i> Käibe(maksu)deklaratsiooni lisa
ERP	<i>Enterprise Resource Planning (ERP)</i> Ettevõtte ressursside planeerimise tarkvarasüsteem
AX	<i>AX</i> Microsoft Dynamics AX (varasemalt nimega ka Axapta) tarkvarasüsteem
Skonto	<i>Cash discount</i> Soodustus, mida antakse kliendile, kui klient teostab tasumise arve eest ennetähtaegselt
Ostureskontro	<i>Accounts payable</i> Hankijatega seotud tehingud
Müügireskontro	<i>Accounts receivable</i> Klientidega seotud tehingud
Sisendkäibemaks	<i>Input tax</i> Teiselt maksukohustuslaselt soetatud kauba või teenuse eest tasumisele kuuluv käibemaks. Maksukohustuslasel on õigus vähendada enda maksukohustust arvates sellest maha sisendkäibemaksu [4].

Jooniste nimekiri

Joonis 1. Lihtsustatud Dynamics AX müügireskontro olemidiagramm.....	17
Joonis 2. Lihtsustatud Dynamics AX käibemaksuarvestuse olemidiagramm.....	18
Joonis 3. Dynamics AX 2009 klientprogrammi müügireskontro menüü.....	19

Tabelite nimekiri

Tabel 1. Deklareeritavad käibe liigid ja -maksud [6]	13
Tabel 2. KMD INF vormil esitatavad põhiandmeväljad [6]	37
Tabel 3. Dynamics AX kasutatavelt ettevõtetelt korjatud statistika.....	58

Sisukord

1. Sissejuhatus	10
1.1 Taust ja probleem	10
1.2 Ülesande püstitus	11
1.3 Metoodika	12
1.4 Ülevaade tööst	12
2. Käibemaks ja selle deklareerimine	13
2.1 Käibe(maksu) arvestamine ja deklareerimine	13
3. Dynamics AX	16
3.1 Andmekiht	16
3.2 Rakenduskiht	19
4. Käibemaksu registreerimise võimalused Dynamics AX-s	21
4.1 Tehingupartneri kirjeldamise võimalused	21
4.2 Käibe kirjeldamise võimalused selle seadusejärgsel tekkimisel	22
4.3 Käibemaksu ümberarvestus ettemakse kokku märkimisel arvega	23
4.4 Käibe tehingupartneriga sidumise võimalused erijuhtudel (aruandvate isikute kuluarved, isikustamata müük)	24
4.5 Käibemaksuarvestus välisvaluutas tehtud arve puhul	25
4.6 Kreditarve loomise võimalused	25
4.7 Käibe deklareerimise perioodi määramise võimalused	26
4.8 Sisendkäibemaksu osalise mahaarvamise võimalused	26
4.9 Deklareerimist mittevajavate kannete välistamise võimalused	27
4.10 Varase maksmise soodustuse (skonto) kirjeldamise võimalused	27
5. Käibemaksu registreerimise praktika Dynamics AX-s	29
5.1 Tehingupartneri kirjeldamine ja andmete kvaliteet	29
5.2 Käibe kirjeldamine selle seadusejärgsel tekkimisel	30
5.3 Käibemaksu ümberarvestus ettemakse kokku märkimisel arvega	31
5.4 Isikustamata arvete deklareerimise ja isikustatud arvete deklaratsioonist välistamise praktika	31
5.5 Käibemaksuarvestus välisvaluutas tehtud arve puhul	32
5.6 Kredit-tehinguid sisaldavate parandusarvete loomine	32

5.7 Käibe deklareerimise perioodi määramise praktikad	33
5.8 Sisendkäibemaksu osalise mahaarvamise praktikad	33
5.9 Deklareerimist mittevajavate kannete välistamise praktikad	33
5.10 Varase maksmise (skonto) kirjeldamise praktikad.....	34
5.11 Piirmäära rakendamine Dynamics AX-väliste tehingute puhul	34
5.12 Muud erijuhud	35
5.13 Kokkuvõte	35
6. Käibedeklaratsiooni lisa vormi analüüs.....	37
6.1 KMD INF vormil täidetavad väljad.....	37
6.2 Tehingupartneri kirjeldamine KMD INF vormil.....	38
6.3 Käibemaksudeklaratsiooni ja käibemaksudeklaratsiooni lisa vastavus.....	38
6.4 Ettemaksudest tingitud lahknevused tehingupartnerite deklaratsioonides	39
6.5 Ühepoolselt deklareeritud arve tekkimise võimalused.....	40
6.6 Käibemaksu arvutamisest ja valuuta teisendamisest tingitud ümardusvead	41
6.7 Skontost tingitud lahknevused tehingupartnerite deklaratsioonides	41
6.8 Arvete lõikes loodud deklaratsioonide võimalikud lahknevused	42
7. Ettevõtete hinnang KMD INF vormile.....	43
8. EMTA vaade KMD INF vormile	44
9. Kokkuvõte	46
Summary.....	50
Tänuõnad.....	53
Kasutatud kirjandus	54
Lisa 1. Ettevõtetele korjatud statistika	56
Lisa 2. Dynamics AX keskkonnale arendatud käibedeklaratsiooni lisa väljastava rakenduse kasutusjuhend	61

1. Sissejuhatus

2014. novembrist kehtima hakanud käibemaksudeklaratsiooni täitmise kohustusega suurenevad ettevõtete halduskoormus ja/või raamatupidamiskulud. Magistritöö uurib, kas ja mil määral tasakaaluks suurenenud kuludele pakub uus käibedeklaratsiooni lisa vastukaaluks automatiseeritult tuvastada käibemaksupettust. Kuigi uue deklaratsiooni kohustuse tekkimisel on sellel ka preventiivne mõju, analüüsitakse töös, millest võivad tekkida lahknevused esitatavates deklaratsioonides Dynamics AX majandustarkva kasutatavate ettevõtete vaatepunktist. Teoreetilist analüüsi toetavad uurimistöö ajal valminud käibedeklaratsiooni lisa täitva rakenduse arendamisel ja juurutamisel omandatud kogemused ja DataCatering OÜ kliendibaasilt korjatud statistilised andmed.

1.1 Taust ja probleem

Seoses Riigikogu poolt vastu võetud ja presidendi poolt välja kuulutatud käibemaksuseaduse muutmise seadusele [1] tekkis Eesti ettevõtetele kohustus deklareerida EMTA-le lisaks käibedeklaratsioonile ka lisa tehingute kohta, mis ühes kalendrikuus ületavad piirmäära 1000 eurot ühe tehingupartneri kohta. Seaduseelnõu seletuskirjas [5] on välja toodud, et vastav seadusemuudatus ja käibedeklaratsiooni lisa on kavandatud käibemaksupettuse vähendamiseks ning käibemaksukontrolli tõhustamise eesmärgil. Näiteks väljastab müüja arve, kuhu muu hulgas märgitakse ka käibemaksusumma. Selle arve alusel küsib ostja arvel märgitud käibemaksusumma sisendkäibemaksuna riigilt tagasi. Müüja aga ei maksa ega deklareeri arvel märgitud käibemaksusummat [5].

Töö vajalikkus seisneb selles, et anda hinnang, kui suures osas on võimaldab käibedeklaratsiooni lisa vorm tõhustama käibemaksupettuse avastamist automatiseeritult ning kas uue deklaratsiooni lisa vormi täitmisega kaasnev töö ja kulu ettevõtetele on tasakaalus uue käibedeklaratsiooni vormi võimalustega vähendada inimtöö mahtu käibemaksukontrolli tõhustamisel.

Magistritöö on suunatud eelkõige seadusandvale ja täidesaatvale võimu esindajatele, kuid ka EMTA ametnikele andmaks ülevaadet KMD INF juurutamisprotsessis ilmnenuid tähelepanekutele, mida kõike ei pruukinud seaduse ja KMD INF vormingu

väljatöötamisprotsessis ette näha. Autor leiab, et see töö võiks olla muude uute deklaratsioonide väljatöötamisel, mida erinevad ametid (EMTA, Statistikaamet) ettevõtjatelt nõudma hakkavad, kogemuslik abimaterjal võimalike probleemide ennetamiseks.

Töö teostati Tallinna Tehnikaülikooli magistriõpingute kõrvalt töötades samal ajal tarkvaraarendajana majandustarkvara müügi ja arendusega tegelevas Tallinnas asuvas ettevõttes DataCatering OÜ. Töö rakenduslik ja uurimuslik osa teostati ajavahemikul sügis 2014. a. kuni kevad 2015. a.

1.2 Ülesande püstitus

Magistritöö eesmärgiks on leida, kui sobiv on EMTA poolt välja töötatud KMD INF tehniline lahendus [6] käibemaksupettuse automatiseeritud tuvastuseks Microsoft Dynamics AX standardlahendusel registreeritud tehingute põhjal, mis järgivad tekkepõhise raamatupidamise põhimõtteid. Hinnangu andmiseks püstitatakse lahendatakse kolm ülesannet:

- Hinnata, kui piisavad on tehingute registreerimise võimalused AX standardlahenduses KMD INF deklaratsiooni täitmiseks. Selle ülesande lahendamiseks analüüsitakse AX standardlahenduse versioonides Axapta 3.0 kuni Dynamics AX 2012 tehingute registreerimise võimalusi, et hiljem oleks nende põhjal võimalik luua võimalikult nõuetele vastav KMD INF deklaratsioon.
- Hinnata, kui piisav on tehingute raamatupidamislik praktika Dynamics AX lahendusi kasutavates ettevõtetes käibedeklaratsiooni lisa hilisemaks täitmiseks. Töö uurimusliku poolega paralleelselt arendati ühtlasi välja rakendus, mis leiab kasutust paarikümnel Eesti ettevõttel. Rakenduse arendusprotsessis selgusid mitmed nüansid raamatupidamislikus praktikas, mis raskendaksid hilisemat käibemaksupettuse automatiseeritud tuvastamist ning selle ülesande lahendamiseks analüüsitakse statistilisi andmeid esitanud ettevõtete põhjal nende raamatupidamislike praktikate mõju KMD INF deklaratsioonile.
- Hinnata EMTA poolt välja töötatud KMD INF deklaratsiooni vormi ja keskkonna [6] sobivust andmete edastamiseks ja nende põhjal automatiseeritud käibemaksu võrdlust läbi viia ja võimalikke pettusi tuvastada.

1.3 Metoodika

Eesmärgi saavutamiseks analüüsitakse käibedeklaratsiooni lisa põhjal teostatava automaatkontrolli protsessi alates käivet ja käibemaksu reguleerivast seadusandlusest kuni ametliku KMD INF vormi võimalusteni kontrolli läbi viimiseks. Lisaks analüüsile toetas tulemuste leidmist ka ettevõttes DataCatering OÜ töötades käesoleva lõputöö autori eestvedamisel välja töötatud rakenduse arendamisprotsessis saadud kogemused, kus nähti ohtu, et EMTA vaates võib ilmneda hiljem lahknevus esitatud deklaratsioonides. DataCatering OÜ kliendibaasi põhjal on korjatud statistikat tehingute kohta ja selle põhjal tehtud analüüs aitab hinnata võimalike lahknevus-olukordade olulisust.

1.4 Ülevaade tööst

Peatükis 2 „Käibemaks ja selle deklareerimine“ tutvustatakse käibemaksu olemust, deklareeritavaid käibeliike. 3. peatükis „Dynamics AX“ antakse lühiülevaade samanimelisest majandustarkvarasüsteemist ja sellest, kuidas seal on lahendatud tehingute registreerimine ja käibemaksu arvestus. Järgnevas, 4. peatükis „Käibemaksu registreerimise võimalused Dynamics AX-s“ lahendatakse esimest ülesannet analüüsides, kas Dynamics AX standardlahenduses on olemas eeldused hilisemaks käibedeklaratsiooni lisa täitmiseks. Peatükk 5. „Käibemaksu registreerimise praktika Dynamics AX-s“ vastab teisele ülesandele ning kirjeldab DataCatering OÜ kliendibaasi näitel AX lahendusi kasutavate ettevõtete raamatupidamislikke praktikaid. Lisaks rakenduse arendamisprotsessis saadud kogemustele, kus nähti ohtu, et EMTA vaates võib ilmneda hiljem lahknevus esitatud deklaratsioonides, antakse hinnang nende olulisusele kasutades DataCatering OÜ kliendibaasi põhjal korjatud statistikat. Peatükis 6 „Käibedeklaratsiooni lisa vormi analüüs“ lahendatakse kolmandat ülesannet analüüsides KMD INF vormi sobivust hilisemaks käibemaksupettuse automatiseeritud tuvastamiseks ja käibemaksukontrolliks.

Toetavad peatükid 7 „Ettevõtete hinnang KMD INF vormile“ ja 8 „EMTA vaade KMD INF vormile“ toovad välja käibedeklaratsiooni lisa põhjal tehtava automaatkontrolli puudutavad vaated nii ettevõtete kui maksuameti poolelt.

9. peatükis „Kokkuvõte“ võetakse kokku töö tulemused.

2. Käibemaks ja selle deklareerimine

Käibemaks (*Value Added Tax*) on kohustus, mida riik seab ettevõtjatele kauba tootmise või jagamise pealt tekkivale hinnale (väärtuse) kasvule. Esimene laiema käibemaksu kasutuselevõtt toimus 1954. a. Prantsusmaal, kus see hakkas täiendama varasemat käibel põhinevat maksu (*Turnover tax*), mis rakendus igal tootmise ja distributsiooni etapil. Peale käibemaksu kehtestamist Lääne-Saksamaal 1968. aastal levis see üle ka muudesse Lääne-euroopa riikidesse. Euroopa Liidus peab käibemaksuarvestus vastama liidu poolt kehtestatud mudelile [7]. Eestis riigieelarvesse 2014. aastal laekunud maksutulust oli käibemaks ligi 1,7 miljardi euroga peale sotsiaalmaksu teisel kohal moodustades kogu maksutulust veidi üle veerandi [8].

2.1 Käibe(maksu) arvestamine ja deklareerimine

Kuigi Eestis kehtib põhiliselt kolm maksumäära (0%, 9% ja 20%), tuleb KMD vormil deklareerida käibeid ja arvestatud käibemakse detailsemalt. Tabel 1 sisaldab 2014. a detsembrist kehtima hakanud käibedeklaratsioonil esitatavaid käibe liike –ja makse. Deklaratsiooni detailsuse tõttu on paljud ettevõtted sunnitud käibeid ja käibemaksuarvestust pidama paljudes erinevates liikides.

Tabel 1. Deklareeritavad käibe liigid ja -maksud [6]

Tähis	Käive/maks	Kirjeldus
1	Käive	20% määraga maksustatavad toimingud ja tehingud
2	Käive	9% määraga maksustatavad toimingud ja tehingud
3	Käive	0% määraga maksustatavad tehingud
3.1	Käive	Tähisega 3 märgitud käibes sisalduv kauba ühendusesisene käive ja teise liikmesriigi maksukohustuslasele / piiratud maksukohustuslasele osutatud teenuste käive kokku
3.1.1	Käive	Tähisega 3.1 märgitud käibes sisalduv ühendusesisene käive.
3.2	Käive	Tähisega 3 märgitud käibes sisalduv kauba eksport

3.2.1	Käive	Tähisega 3.2 märgitud käibes sisalduv käibemaksutagastusega müük reisijale
4.1	Maks	Impordilt tasumisele kuuluv käibemaks
5	Maks	Kokku sisendkäibemaks summa, mis on seadusega lubatud maha arvata
5.1	Maks	Tähisega 5 märgitud maksus sisalduv impordilt tasutud või tasumisele kuuluv käibemaks
5.2	Maks	Tähisega 5 märgitud maksus sisalduv põhivara soetamiselt tasutud või tasumisele kuuluv käibemaks
5.3	Maks	Tähisega 5 märgitud maksus sisalduv ettevõtluses (100%) kasutatava sõiduauto soetamiselt ja sellise sõiduauto tarbeks kaupade soetamiselt või teenuste saamiselt tasutud või tasumisele kuuluv käibemaks
5.4	Maks	Tähisega 5 märgitud maksus sisalduv osaliselt ettevõtluses kasutatava sõiduauto soetamiselt ja sellise sõiduauto tarbeks kaupade soetamiselt või teenuste saamiselt tasutud või tasumisele kuuluv käibemaks
6	Käive	Kauba ühendusesisene soetamine ja teise liikmesriigi maksukohustuslaselt saadud teenused kokku
6.1	Käive	Tähisega 6 märgitud käibes sisalduv kauba ühendusesisene soetamine
7	Käive	Muu kauba soetamine ja teenuste saamine, mida maksustatakse käibemaksuga
7.1	Käive	Tähisega 7 märgitud käibes sisalduv erikorra alusel maksustatava kinnisasja, metallijäätmete ja väärismetalli soetamine
8	Käibe	Maksuvaba käive

9	Käive	Erikorra alusel maksustatava kinnisasja, metallijäätmete ja väärismetalli käive ning teises liikmesriigis paigaldatava või kokkupandava kauba maksustatav väärtus
---	-------	---

Käibemaksudeklaratsioon esitatakse EMTA-le maksustamisperioodile (üldjuhul kalendrikuu) järgneva kuu 20. kuupäevaks ning seda võimaldatakse teha nii elektrooniliselt (e-maksuametis, masinliidesega) kui ka EMTA büroos. Enamjaolt esitatakse käibemaksudeklaratsiooni elektroonselt, kuna paberkandjal esitamise õigus on ainult alla 12 kalendrikuu vanustel käibemaksukohustuslastel või kui deklaratsiooni lisal kajastatakse vähem kui viis arvet [6].

3. Dynamics AX

Microsoft Dynamics AX ligi 30 aastase ajalooga algselt Taanis välja töötatud ERP tarkvarasüsteem. Algselt Axapta nime kandva tarkvara soetas Microsoft aastal 2002 [9]. Kuigi Microsofti ERP turuosa maailmas on [10] andmetel SAP ja Oracle järel viiendal kohal, on Eestis Dynamics AX ERP-turuliider [11]. Eesti ERP turul esikohale aitas tõusta ka see, et peale soetust Microsofti poolt aitas lisaks juba Eestis laialt levinud sama tootja operatsioonisüsteemidele ja kontoritarkvarale veel kaasa tugev partnervõrgustik ja SureStep juurutusmetoodika. Magistritöö kirjutamise ajal on Eestis Dynamics AX sertifitseeritud teenusepakkujaid neli [12].

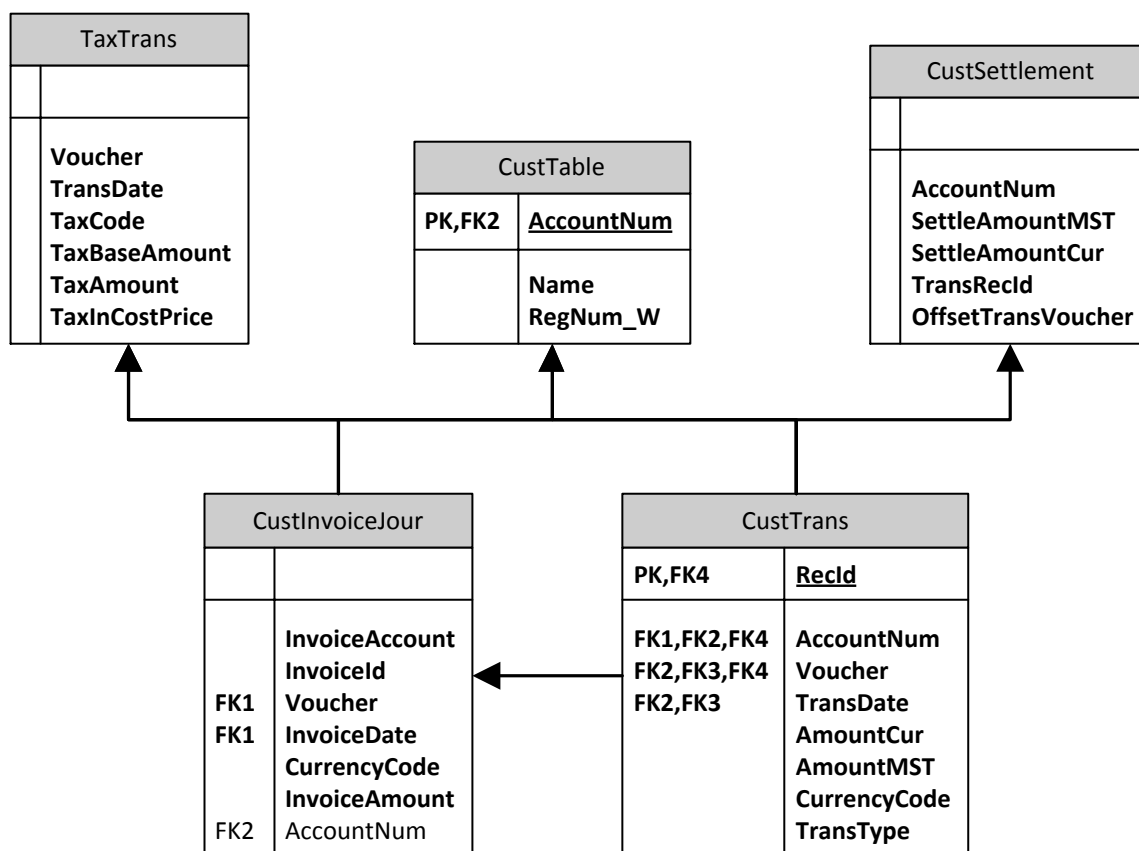
Kuigi Dynamics AX on mõeldud maailma mastaabis keskmistele ja suurtele ettevõtetele, on Eesti mõistes selle tarkvara kasutajateks suured ettevõtted. Magistritöö autori tööandja klientideks on näiteks Eesti Raudtee, Omniva (Eesti Post), Olerex, Bauhof, Nortal jt [13].

Dynamics AX rakenduse värskeim, AX 2012 versioon on viiekihiline tihedalt integreeritud majandustarkvara süsteem [14]. Et käesoleva lõputöö lugejat detailidega mitte liialt koormata, võib lihtsustatult käsitleda AX keskkonda kahekihilisena: andmekiht ja rakenduskiht. Dynamics AX keskkonnas kasutatakse andmete haldamiseks Microsoft SQL Server andmebaasitarkvara. Kuigi SQL Server toetab relatsioonilisi andmebaase, on Dynamics AX standardlahenduses kasutusel olev andmebaas andmekihist vaadatuna enamjaolt mitterelatsiooniline ning terviklikkuse hoidmine toimub enamjaolt rakenduskihis (näiteks välisvõtme (*foreign key*) valideerimise ja kustutustoimingute (*delete action*) osas).

3.1 Andmekiht

Joonis 1 sisaldab lihtsustatud olemdiagrammi müügireskontro standardlahenduse põhitabelitest, mis puudutavad käibedeklaratsiooni lisa. Müügireskontro tehingupartnereid ehk kliente hoitakse tabelis CustTable. Iga kliendil on kasutusel unikaalne kliendikood (väli AccountNum). Kui kliendile luuakse arve, tekib kirje arvete tabelisse nimega CustInvoiceJour ja kliendikannete tabelisse CustTrans. Kui arvega on seotud käibemaks, luuakse kirjeid ka käibemaksukannete tabelisse TaxTrans. Kui kliendiga toimub muid tehinguid (näiteks laekumise registreerimine), siis luuakse kirje CustTrans tabelisse ning kui laekumisega arvestati käibemaksu, luuakse kirjeid ka käibemaksukannete tabelisse TaxTrans. Kui kliendi

kandeid (laekumise kannet ja arve kannet) märgitakse kokku, luuakse kirjepaar tabelisse CustSettlement selliselt, et laekumise kande vastaskandeks on arve kanne ja vastupidi.

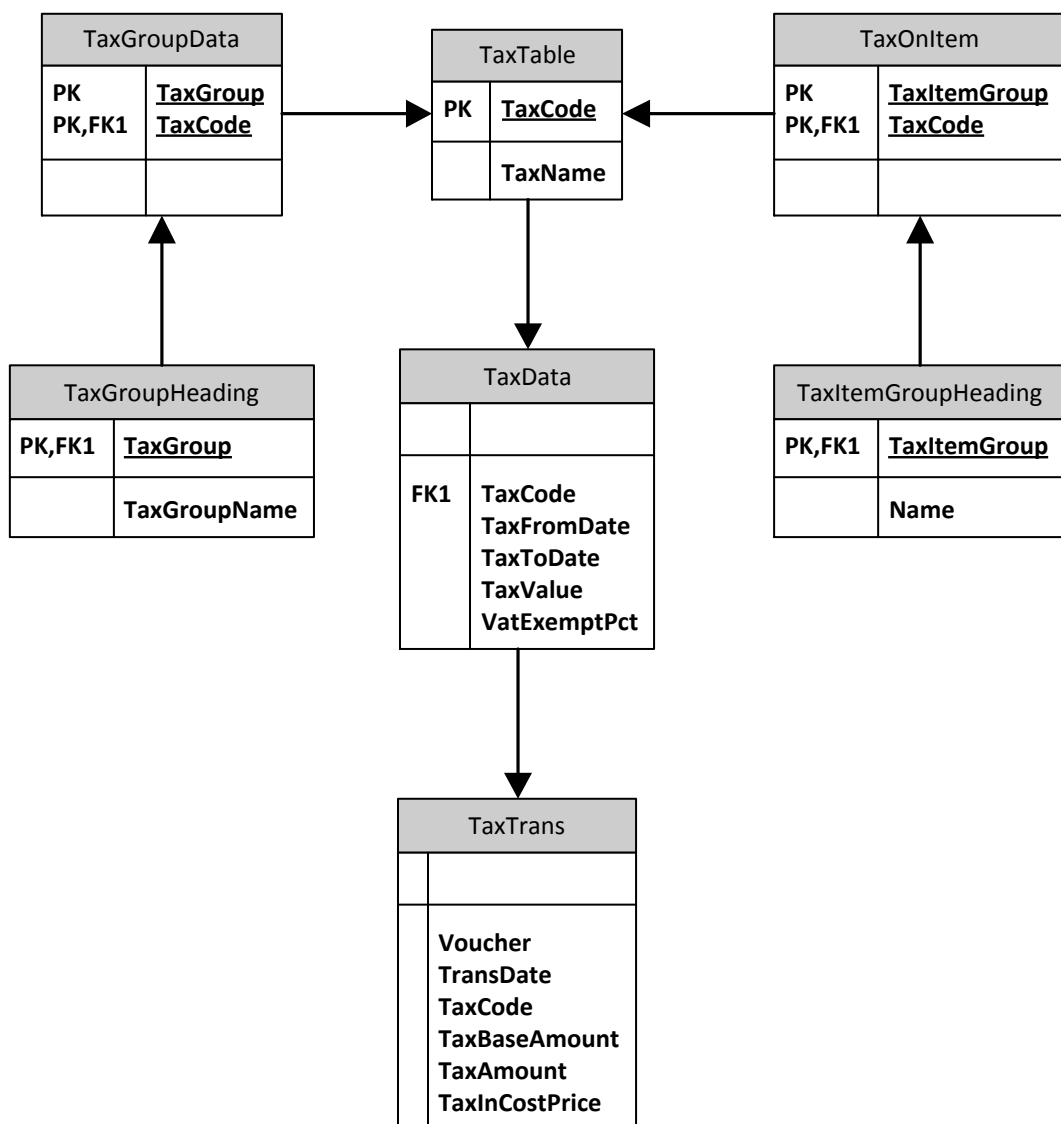
Joonis 1. Lihtsustatud Dynamics AX müügireskontro olemidiagramm

Joonis 2 sisaldab lihtsustatud olemidiagrammi käibemaksuarvestuse põhitabelitest. Enne käibemaksu arvestust tuleb seadistada ära kaks registrit: käibemaksugrupid (TaxGroupHeading) ehk maksustatavate tehingupartnerite grupid ja kauba käibemaksugrupid (TaxItemGroupHeading) ehk maksustavate kauba/teenuste grupid. Esimene neist klassifitseerib tehingupartnerid näiteks kohalikeks, Euroopa või Euroopa Liidu välisteks ja teine klassifitseerib kaubad/teenused kas maksuvabadeks, madala maksumääraga (9%) või tava-maksumääraga maksustatavateks (20%).

Deklareeritavale käibe(maksu) liigile vastab kõige lähedasemalt TaxData ehk käibemaksukoodide tabeli kirje, kuigi sama EMTA vaates sama käibemaksukoodi erisuste kohta luuakse AX keskkonda siiski eraldi kirje.

Selleks, et mingi käibemaks tehingule rakenduks, tuleb luua seose-kirjed tabelitesse TaxGroupData ja TaxOnItem. Sõltuvalt erinevatest käibemaksugrupi ja kauba käibemaksugrupi kombinatsioonidest võib rakenduda ühele tehingule korraga ka mitu käibemaksukoodi.

Selleks, et käibemaksusumma leitaks, tuleb luua ka tabelisse TaxData kirje, mis määrab ära konkreetse käibemaksu protsentuaalse väärtuse ja selle kehtivuse. Selles tabelis on võimalus ka ära määrata ka suhe, kui suur osa käibemaksust kuulub sisendkäibemaksu hulka (näiteks Tabel 1 lk 13 tähisega 5.4 sõiduauto soetamiselt välja toodud käibemaks).

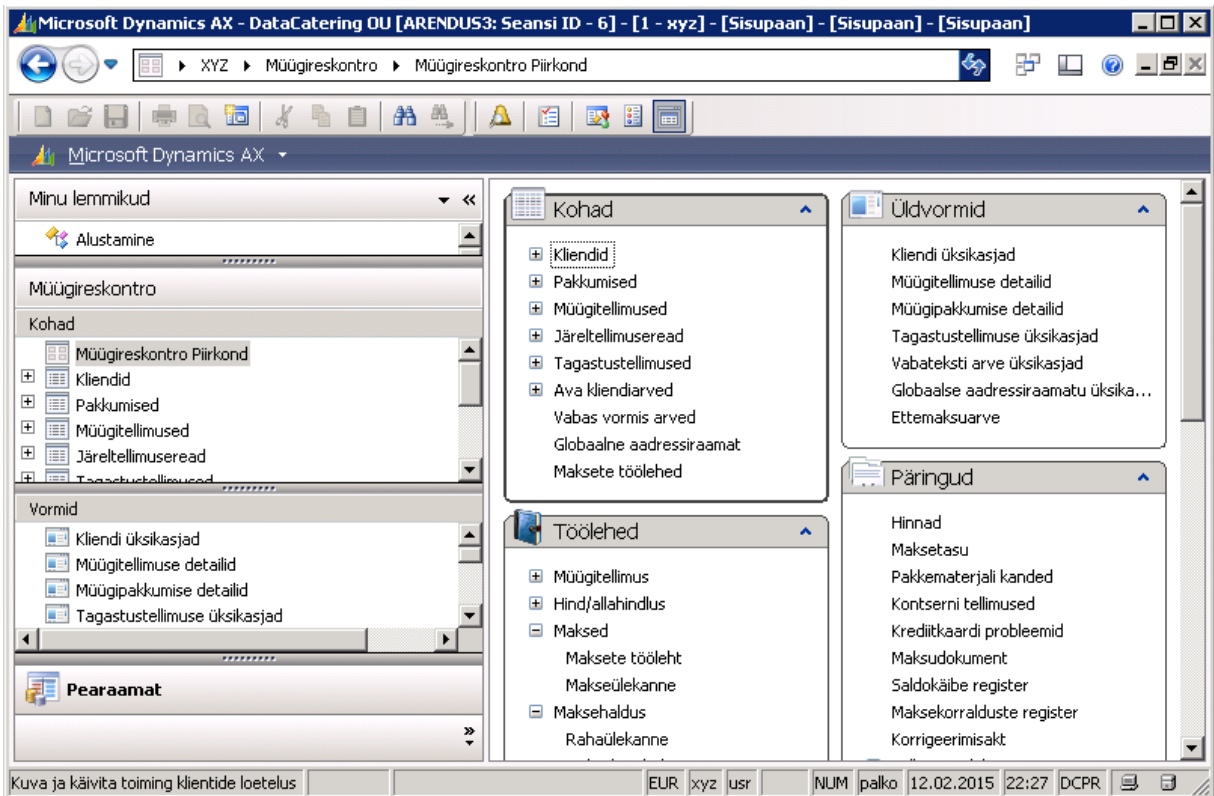

Joonis 2. Lihtsustatud Dynamics AX käibemaksuarvestuse olemidiagramm

3.2 Rakenduskiht

Dynamics AX rakenduskihi (esitluskihi) põhiobjektiks on .NET raamistikul (Windows keskkonnas) töötav Dynamics AX klientprogramm, kuigi funktsionaalust saab (osaliselt) kasutada ka näiteks läbi Enterprise Portal võrguportaali. Dynamics AX rakenduskiht sisaldab andmemudelid kirjeldamata ärioloogikat ja kontrole (näiteks suletud perioodi kande loomise keeld või käibemaksu selle alussummalt väljaarvutamist).

Klientprogrammis avades on kasutajal peamenüüst enda tööülesande täitmiseks võimalik valida avamiseks kas sobiv vorm, aruanne või käsk. Iga vorm ja aruanne avaneb eri aknas ning sisulist piirangut kui palju aknaid kasutaja korraga avatuna tahab hoida, pole. Näiteks võib korraga olla lahti klientide vorm uute klientide lisamiseks ja müügitellimuste vorm uute tellimuste sisestamiseks.

Joonis 3. Dynamics AX 2009 klientprogrammi müügireskontro menüü

Dynamics AX standardlahendus sisaldab ka käibemaksu deklareerimiseks seni sobinud aruannet, millega võeti välja soovitud perioodis deklareerimist vajavad käibed ja maksud. Kuigi Microsoft avaldas käibedeklaratsiooni ja selle lisa väljastava uuenduspaketi [15], saabus see vaid mõned päevad enne esimese deklaratsiooni esitamise tähtaega, oli ühilduv ainult värskemate Dynamics AX versioonidega ja mitmes osas puudulik (näiteks ettemaksude

ja kokku märkimiste arvestus, võrdlusaruande puudumine jm). Sellest tulenevalt sai käesoleva töö raames hoolimata tootjapoolse täienduspaketi olemasolust jätkatud juba reaalsel andmetel testitud siinkirjutaja tööandja juures loodud rakenduse juurutamisega.

4. Käibemaksu registreerimise võimalused Dynamics AX-s

4.1 Tehingupartneri kirjeldamise võimalused

Kuni Dynamics AX 4.0 versioonini hoitakse klientide ja hankijate andmeid eraldi tabelites, kuigi tabelite struktuur KMD INF deklaratsiooni puudutava info osas on analoogne. Alates AX 2009 versioonist on standardlahenduses kasutusel globaalne aadressiraamat, mis võimaldab siduda sama ettevõtte korraga nii kliendiks kui hankijaks, välistades nii näiteks ettevõtte andmete muutmisel paranduste topelt sisse viimise vajaduse ning viies osa infot kliendi ja hankija tabelist abstraktsemale tasemele.

Tehingupartneri kirjeldamisel on kohustuslik määrata ära ainult unikaalne kliendi või hankija kood. Alates AX 2009 versioonist lisandub kliendi või hankija loomisel sellele veel ka (vajadusel automaatselt genereeritav) globaalne aadressiraamatu unikaalne võti, mida saab vajadusel kasutada kliendi hankijaga sidumiseks.

Tehingupartneri kirjeldamisel on võimalik ära määrata ka tema registrikood (füüsilise isiku puhul isikukood), ent standardlahenduses puudub sellele väljale rakendatav unikaalsuskontroll. Standardlahendusse sellise kontrolli lisamine eeldab, et ettevõtte peaks enne tellimuse vastuvõtmist klienti identifitseerima ja see muudaks äriprotsessi kohmakamaks. Veelgi enam, kui ettevõtte tegeleb rahvusvaheliste tehingupartneritega, peaks lisama ka unikaalse võtme väljastaja (riigi) tunnuse, et eristada kahte erinevat, kuid identsete registrikoodidega tehingupartnerit. See loob standardlahenduses olukorra, kus Dynamics AX keskkonda tehingupartnerit lisades jääb duplikaatkirje tekkimise kontroll kasutaja kanda.

Kuigi alates AX 2009 versioonist võiks olla põhjust registrinumbrist välja viimiseks globaalsesse aadressiraamatusse, on see väli ka AX 2012 endiselt veel tehingupartneri tabelis. Sellest asjaolust sünnib oht, et üks ja sama ettevõtte kannab klientide ja hankijate registris erinevat registreerimisnumbrit.

Tuvastamaks, millise riigi tehingupartneriga on tegu, saab üldjuhul kasutada kliendi aadressil olevat riiki. Selle abil oleks võimalik välistada KMD INF deklaratsioonist rahvusvahelisi tehinguid.

Tuvastamaks, kas tegemist on füüsilise isikuga või juriidilise isikuga, on alates AX 2009 versioonist võimalik globaalses aadressiraamatus ära määrata osapoole tüüp. Vanemates versioonides sellist võimalust standardlahenduses ei ole, kuid alternatiivina on kasutatav tehingupartneri peal kirjeldatav tehingupartneri grupp.

Kokkuvõtvalt on tehingupartneri kirjeldamise võimalused on AX keskkonnas head, kuid samas jätavad osa riske, eriti just duplikaadi tekkimise riski, kasutaja kanda.

4.2 Käibe kirjeldamise võimalused selle seadusejärgsel tekkimisel

Kuna vastavalt Käibemaksuseaduse §11-le tekib deklareeritav käive ajal, mil esimesena tehti kas kauba ostjale lähetamine/teenuse osutamine või kauba/teenuse eest maksmine [4], siis on KMD ja KMD INF deklaratsiooni seisukohast oluline registreerida neist kahest varasema toimingu hetk. Dynamics AX keskkonnas on võimalik seda teha sisestades saatelehte, ent see eeldab sel juhul täpset teavet tehingupartneri ja kauba/teenuse hinna kohta, et leida tekkinud käive ja käibemaks. Hilisemate korrektsioonide (näiteks allahindlus) puhul oleksid parandustoimingud keerulised teha ja hiljem mõista ning osad nüansid (näiteks millisesse perioodi jaotada rahaline allahindlus mitmekaubalise tellimuse puhul, millest ainult osa on väljastatud ühes ja osa teises perioodis) võivad olla tõlgendatavad mitmeti.

Kui ettevõtte väljastab arve kauba väljastamise või teenuse osutamise päeval, registreeritakse käive käibemaksukannete loomise teel arve sisestamise hetkel. Arve sisestamise hetkel saab määrata arve kuupäeva ja see mõjutab seda, millisesse perioodi vastav käive langeb.

Kui ettevõtte teeb ettemakse, on võimalik, teades, kellele ja millise maksumääraga maksustavate kaupade ja teenuste eest seda tehakse, lasta ettemakse sisestamisel luua AX keskkonnas sisendkäibemaksu kanded samale kuupäevale, millal makse teostatakse. Samas – kui ettevõtte teeb ettemakse, ent see laekub pangakliiringu tõttu makse saajale hilisemal kuupäeval, võib juhtuda, et ettevõtted registreerivad sama käibe eri kuupäevadele.

Põhilisemaks puuduseks Dynamics AX standardlahenduses on müügireskontro ettemaksuarvel numbri puudumine ja selle mitteregistreerimine. Nimelt, kui klient soovib enne tasumist saada ettevõttelt ettemaksuarvet, siis seal pole arve numbrit ning kui klient on makset teostanud, on raske seda kokku viia hiljem tehtava arvega. Veelgi enam, kui klient on teinud ettemakse teadmata ettemaksuarve numbrit, võib juhtuda, et enda

raamatupidamissüsteemis on ta sunnitud kasutama tehingu sisestamisel fiktiivset arvenumbrit, mis hiljem võib jõuda KMD INF deklaratsioonile.

Kokkuvõtvalt on Dynamics AX standardlahenduses käibe kirjeldamise võimalused käibemaksuseaduse käibe tekkimise seisukohast rahuldavad, seadistamise ja kasutamise poolest keerulisteks kohtadeks on ettemaksuarved ja ühe arvega seotud käibe langemine eri kuupäevadele.

4.3 Käibemaksu ümberarvestus ettemakse kokku märkimisel arvega

Kuigi [4] §37 järgi tuleb peale ettemakse laekumist väljastada seitsme kalendripäeva jooksul ja kuna KMD INF esitamise tähtaeg on [6] on järgneva kuu 20. kuupäev, siis ka kalendrikuu viimasel kuupäeval tehtud ettemakse kohta peaks arve väljastamise ja KMD INF esitamise tähtaja vahele langema üle nädala, eksisteerib Dynamics AX-s võimalus arvestada käibemaks välja ka ettemakse sisestamisel.

Kui ettemakse sisestamisel arvutati käibemaks, siis toimub Dynamics AX keskkonnas ettemaksu ja arve kokku märkimisel ettemaksult leitud käibemaksukande krediteerimine ning arve sisestamisel luuakse selle kohta uued käibemaksukanded. See põhjustab olukorra, kus Dynamics AX keskkonnas on kirjeldatud kolm käibemaksukannet.

Juhul, kui ettemaksu tegemise periood on kauba/teenuse kättesaamise perioodist varasem, tuleb KMD INF deklaratsiooni täites võtta aluseks esimene ehk ettemaksult loodud käibemaksukanne. Kui ettemakse saaja viivitab arve väljastamisega ning kauba või teenuse tegelikku hinda ja jagunemist käibeliikide vahel polnud ettemakse sisestamisel õigesti ette teada, tekib vajadus hiljem esitatud deklaratsiooni kohta esitada parandus.

Keerulisemad olukorrad, kus ettemaksusumma ja käive ei vasta kauba/teenuse (arve) summale või käibeliikidele ning kande tasakaalustamisel märgitakse kokku veel ka muid ettemakseid ja/või arveid võib tekkida mitmeti tõlgendamise võimalus, kuidas käibedeklaratsiooni täita. Olukord võimendub ettevõtetel, kes väljastavad maksustamisperioodil mitmeid kaupu/teenuseid (arveid) ühele tehingupartnerile ja tema klient teeb mitmeid (ette)makseid, mis ei vasta arve summadele.

Kuigi ettemaksu käsitlemine käibena (kassapõhise raamatupidamise subjekt) nõuab ettevõtjatelt (kes üldjuhul kasutavad tekkepõhist raamatupidamist) rangemat distsipliini ja

metoodikat, et nõuetekohaselt täita KMD INF deklaratsiooni, on Dynamics AX keskkonnas võimalused käibemaksu arvestamiselt ettemakselt ja käibemaksu ümberarvutamise võimalused hilisemal kokku märkimisel arvega väga head.

4.4 Käibe tehingupartneriga sidumise võimalused erijuhtudel (aruandvate isikute kuluarved, isikustamata müük)

Kui ettevõtte töötajad esitavad raamatupidamisse (majandus)kulusid (näiteks kütuse tankimist tõestav tšekk, mobiiltelefoni arve, kompenseeritavate spordikulude tšekid jm) ja kui varasemalt sai selliste töötajate kohta registreerida Dynamics AX standardlahenduses hankija. Sellele hankijale loodi raamatupidamiskanne, mis kajastas neid majanduskulusid ja nende käibemaksu, siis uue deklaratsiooni lisa valguses selline praktika enam ei sobi, kuna aruandev isik pole arve (kütusearve, mobiiltelefoni arve või ujula pääse) algne esitaja. Samas, jagades majanduskulude aruandel olevad kuluread arve väljastajate lõikes tehingupartnerite vahele ära, tuleb töötaja kulude kompenseerimise pangaülekande sooritamiseks luua siiski käsitsi eraldi kanne.

Juhul, kui kauba või teenuse saajaks ettevõtte vaatepunktist on eraisik, ei tule talle väljastatud arvet deklareerida käibedeklaratsiooni lisa. Samas, kui nimetatud isik otsustab saadud arve lisada ettevõtte kuludesse (majanduskulude aruande abil) tuleks KMD INF korrektse täitmise perspektiivist justkui teavitada arve väljastajat, et ta seda teha kavatseb ning jagada arve väljastajale ka vastava ettevõtte rekvisiidid. Seda mitte tehes võib käibedeklaratsiooni lisa realiseeruda seletuskirjas [5] kirjeldatud „käibemaksupettuse“ stsenaarium, samas kui käibemaksudeklaratsioonis saab kogu käibemaks deklareeritud. Dynamics AX standardlahenduses, kui eraisikule tehtud müügiarve on juba sisestatud, ei ole võimalik seda enam parandada ning arve tuleb krediteerida ning väljastada uus arve, mis kannab ka uut numbrit.

Teine analoogne, kuid käibemaksupettuse tuvastamisel vähem olulisem olukord võib tekkida juhul, kui näiteks allahindluse saamiseks ettevõttele küsitud arve otsustatakse hiljem ettevõtte kuludesse mitte kanda ning tasuda eraisikuliselt. Ka sellisel juhul tuleks Dynamics AX standardlahenduse raames algne arve krediteerida ja luua uus arve eraisikule. Samas puudub Dynamics AX keskkonnas otsene võimalus ettevõttele loodud arve-kreditarve paari deklaratsioonist välistada, kuna KMD INF deklaratsioonis tuleb deklareerida nii arveid kui kreditarveid eraldi [6].

Kokkuvõtvalt on Dynamics AX standardlahenduses käibe sidumise võimalused tehingupartneriga erijuhtudel rahuldavad, kuna tagantjärele parandusi tehes nõuab see uue arve numbri tõttu lisakommunikatsiooni tehingupartnerite vahel.

4.5 Käibemaksuarvestus välisvaluutas tehtud arve puhul

Kui kaks Eesti tehingupartnerit arveldavad omavahel välisvaluutas, võib juhtuda, et välisvaluutas loodud arve netosumma eurodes ei pruugi kokku langeda KMD INF deklareeritava käibega valuuta konverteerimisel tekkinud ümarduste ja summeerimiste teete järjekorra tõttu. Magistritöö raames arendatud rakenduse loomisel ilmnnes selliseid juhte ning leiti, et Dynamics AX arvete registris oleva arve netosumma (leitud välisvaluutas oleva netosumma konverteerimise teel) asemel tuleb sellisel juhul kasutada käibemaksukannete (kohalikus valuutas) alussummade summeerimise teel.

Kuigi reeglina on tegemist väikese (sentides mõõdetava) erinevusega, siis KMD INF deklaratsioonil võib see saada deklaratsiooni esitades takistavaks, kui erinevus ületab EMTA erinevuse tolerantsi.

Kokkuvõtvalt saab öelda, et käibemaksuarvestus välisvaluutas tehtud arve puhul on Dynamics AX standardlahenduses hea, kuigi arved võivad hakata kajastuma tehingupartnerite deklaratsioonidel (arvestades ka kursierinevusest tingitud olukordi) eurodes erinevalt.

4.6 Kreditarve loomise võimalused

Dynamics AX keskkonnas pole võimalik juba sisestatud arvet kustutada ning paranduse tegemiseks tuleb luua kreditarve. Dynamics AX keskkonnas on võimalik luua ka selline parandusarve, mis sisaldab ühtlasi nii eelmise tehingu krediteerimist kui ka uut parandatud tehingut. Erimärgilisi tehinguid sisaldavate arvete tegemine ei ole kooskõlas arvete põhiselt esitatava käibedeklaratsiooni lisa vormiga, kus arve summa peab erinema nullist ning arve märk tähistab ühtlasi seda, kas tegu on krediti- või deebetarvega ning selliste paranduste tegemisest tuleks hoiduda.

Samuti puudub otsene võimalus Dynamics AX keskkonnas võimalus eristada, kas parandatav arve ja sellele loodud kreditarve paar on majandustarkvara kasutaja poolt ekslikult loodud ja tehingupartnerile jäetud väljastamata või on tegemist tehinguga, millest on teine pool teadlik.

See võib luua olukorra, kus üks tehingupartneritest deklareerib kolm arvet ja teine ühe, kuid deklareeritavad käibed on võrdsed.

Kokkuvõttes saab öelda, et Dynamics AX keskkonnas on kreditarve võimalused head, ent arvete sisestamisel tuleks olla veendunud, et sisestatav tehing on korrektne ning parandamine toimub alati läbi lisatehingute loomise.

4.7 Käibe deklareerimise perioodi määramise võimalused

Dynamics AX keskkonnas luuakse käibemaksukanded samale kuupäevale, millele loodi kas (ette)maksu kanne või arve ning seda on tehingu sisestamisel võimalik kasutaja poolt juhtida. Juhul, kui ettevõtte väljastab eelmisel kuul osutatud teenuste eest (näiteks sideteenuste eest) arve järgmise kuu alguses, on võimalik eraldi arve loomisel lisaks arve ja käibemaksu kuupäevale (näiteks 31. jaanuar) ära näidata ka dokumendi kuupäev (näiteks 5. veebruar).

Selleks, et käibe langeks mõlema tehingupartneri vaates samasse deklaratsiooni, tuleks ka arve saaja vaatekohast registreerida arve mitte selle väljastamise dokumendi kuupäeva (5. veebruar), vaid arve perioodi lõppkuupäev (31. jaanuar). Dynamics AX pakub võimalusi märkida ära dokumendi kuupäev nii ostu- kui müügireskontros.

Kokkuvõtvalt on Dynamics AX standardlahenduses käibe ja dokumentide perioodi määramise võimalused väga head.

4.8 Sisendkäibemaksu osalise mahaarvamise võimalused

Kui ettevõtja kasutab soetatud kaupu ja teenuseid nii oma maksustatava kui ka maksuvaba käibe tarbeks, siis käibemaksu kumuleerumise vältimiseks on ette nähtud sisendkäibemaksu osaline mahaarvamine [4], [16].

Osad ettevõtted ei arva ostuarvete käibemaksu (sisendkäibemaksu) müügiarvete käibemaksust maha ja neile rakendatakse sisendkäibemaksu osalist mahaarvamist. Sellises olukorras on Dynamics AX keskkonnas võimalik seadistada käibemaksuarvutus üles kas vabastuse proportsioonina või nii, et ostuarvete käibemaksukanded tekivad kahe eri käibemaksukoodiga: üks neist läheb mahaarvamisele ja teine mitte.

Dynamics AX standardlahenduses on sisendkäibemaksu osalise mahaarvamise võimalused kokkuvõtvalt väga head, kuigi toovad kaasa tööd lisaseadistuste häälestamisel ning võivad tuua kaasa kasutatavate käibemaksukoodide kasvu.

4.9 Deklareerimist mittevajavate kannete välistamise võimalused

Vastavalt [6] pole vaja käibedeklaratsiooni lisa vaja esitada eraisikutele väljastatud arveid (jaekaubanduses tehtud isikustamata müük) , piiriüleseid arveid, reisisiteenuse käibemaksuga maksustamise erikorra alusel väljastatud arveid ega üksnes siseriikliku 0% määraga maksustatava käibe kohta esitatud arveid.

Piiriüleste tehingupartnerite välistamine on Dynamics AX keskkonnas oleks võimalik tehingupartneri peal määratud riigikoodi alusel. Eraisikutele väljastatud arvete välistamine on Dynamics AX standardlahenduse võimalik alates versioonist AX 2009 ja see sõltuks sellest, kas ettevõtte registreeriks eraisikulisi tehingupartnereid selliselt, et ainult eraisikulistele tehingupartneritele, kes pole FIE-d määratakse osapoole tüübiks eraisik (vt. 4.1). Eraisikuliste tehingupartnerite välistamise alternatiivseks võimaluseks on eraldi käibemaksukoodi kasutuselevõtt.

Reisisiteenuste ja 0% määraga tehingute välistamine KMD INF vormilt on võimalik tehinguga seotud käibemaksukoodide alusel. Samas tuleb silmas pidada, et kuna Dynamics AX keskkonnas on võimalik luua arvet, mis sisaldab korruga mitme eri käibemaksukoodiga käivet, peab arve välistamisel deklaratsioonist silmas pidama, et peale nimetatud käivete ei ole arvel muid (näiteks 20% määraga) käibeid.

Kokkuvõtvalt on Dynamics AX standardlahenduses deklareerimist mittevajavate kannete välistamise võimalused väga head.

4.10 Varase maksmise soodustuse (skonto) kirjeldamise võimalused

Kui ettevõtte soovib oma kliendile pakkuda arve varase tasumise eest soodustust (näiteks 01. veebruaril väljastatud 28. veebruari maksetähtajaga 1000 eurose arve 10. veebruaril tasumise eest 50 eurot, nii et arve lõpphind muutuks 950 euroks), on võimalik vastav arvestus Dynamics AX standardlahenduses üles häälestada.

Samas, kui toimub selline arvestus, siis allahindluse rakendamisel, nagu ka kreditarve loomisel, ei muudeta algset arve summat, vaid luuakse allahindluse kohta eraldi (kreedit)kanne.

Varase maksmise soodustuse kasutamine kaht Dynamics AX standardlahendust kasutava tehingupartneri puhul loob olukorra, kus mõlemas keskkonnas on registreeritud täissummas olev arve, kuid allahindluse kohta käivaid kreditarveid pole. Deklaratsiooni lisa täitmisse saaks kaasa küll allahindluse kohta käivad kanded, ent nendele puuduv võimalus kasutaja poolt lisada arve numbrit selliselt, et need hakkaksid kahe tehingupartneri poolt esitatud deklaratsioonidel ühtima.

Kui Dynamics AX-st väljastatud skontoga arve registreeritakse maksmise hetkel teise tehingupartneri poolt juba alla hinnatuna, tekib samuti olukord, kus kahe tehingupartneri esitatavad deklaratsioonid ei ühti EMTA vaates.

Töö kõrvalt valminud rakenduse teostamisel mindi kompromissile, et selliste tehingute puhul kasutatakse arve numbrina siiski AX kande numbrit. Juhul, kui KMD INF esitatakse mitte arvete, vaid tehingupartneri käivete lõikes (mida on lubatud teha kuni 2016. a. 20. jaanuarini [6]), ei oleks see mittevastavus EMTA poolt tuvastatav ja maandaks riski võimaliku automaatkontrolli poolt käibemaksupettuse kahtluse alla sattumist.

Kokkuvõtvalt, et kuigi varase maksmise soodustuse kasutamise võimalused Dynamics AX keskkonnas on küll head, pole nad piisavad KMD INF vormi täitmise seisukohast peale 20. jaanuari 2016. a.

5. Käibemaksu registreerimise praktika Dynamics AX-s

Käibemaksu registreerimise praktika analüüsiks koostati käibe deklareerimist puudutav küsimustik (Lisa 1. Ettevõtetelt korjatud statistika, lk 56) ja kümme Dynamics AX lahendust kasutavat ettevõtet vastasid sellele. Vastused küsimustikule on välja toodud samas lisas (Tabel 3. Dynamics AX kasutavatelt ettevõtetelt korjatud statistika, lk 58). Küsimustiku mitmeti tõlgendamise riski maandati küsimustiku eeltäitmisel töö autori poolt loodud Dynamics AX skripti abil.

Kuigi valimi suurus pole piisav tegemaks väga põhjanevaid järeldusi, annab see siiski ligilähedase ülevaate Eesti mastaabis keskmiste ja suurte ettevõtete raamatupidamispraktikast, mis puudutab käibedeklaratsiooni lisa loomist Dynamics AX standardlahendusel. Käesoleva peatüki tulemused põhinevad suuremalt jaolt korjatud statistikale.

5.1 Tehingupartneri kirjeldamine ja andmete kvaliteet

Dynamics AX standardlahendust kasutavas ettevõttes on keskmiselt registreeritud tuhandeid tehingupartnereid ning on ettevõtteid, kelle tehingupartnerite baasis kirjeldatud ettevõtete arv (vastused 1+2) on samas suurusjärgus kogu Eestis registreeritud juriidiliste isikute arvule (ca 100 000). Üheksal juhul kümnest eksisteerib tehingupartnerite hulgas ka registrinumbriga ettevõtteid (vastused 4+5) ning need moodustavad kogu tehingupartnerite hulgast keskmiselt umbes 20%, s.t. iga viies tehingupartner on registrinumbriga. Andmebaasis kirjeldatud topelt-tehingupartnereid (vastused 6+7) tuvastati kõikidel kümnel juhul ning nende topelt-kirjeldatud ettevõtete hulk moodustas kogu tehingupartnerite hulgast üldjuhul väikese, alla protsendise osa, sõltumata asjaolust, et Dynamics AX standardlahenduses pole tehingupartneri registrinumbriga duplikaadi kontrolli rakendatud. Väikest topelt-kirjeldatud tehingupartnerite hulka saab seletada ühelt poolt hoolsa tehingupartneri baasi hoidmisega kui ka raamatupidamislike iseärasuste (näiteks suure ettevõtte filiaalide registreerimisega eraldi tehingupartneriteks või tehingupartnerite loomine maksude, krediitkaartide ja kuluaruannete sisestamiseks) tõttu.

Kümne ettevõtte põhjal korjatud statistika näitab, et ühes käibedeklaratsiooni lisa kirjeldatakse tehinguid keskmiselt 3% (vastused 10+11) kogu tehingupartnerite arvust, kusjuures registrinumbriga (vastused 12+13) tehingupartnerid moodustavad deklareeritavatest

tehingupartneritest üldjuhul marginaalse (alla 0.5%) osa, v.a. üks juhtum, kus ligi 70%-l puudus deklareeritaval tehingupartneril registrinumber, ent selles ettevõttes kasutatakse tehingupartneri koodiks ettevõtte registrinumbrit ega seetõttu ei saa seda vastust analüüsiks kasutada.

Topelt-kirjeldatud ja deklaratsioonis kajastuvaid tehingupartnereid esines igal teisel ettevõttel ning nende hulk (vastused 14+15) moodustas keskmiselt 3.7% deklareeritavatest tehingupartneritest.

Kuna registrinumbriga deklaratsiooni esitamisel toimub e-maksuameti keskkonnas tehingupartneri automaatne tuvastamine nime järgi ja on rakendatud deklaratsiooni esitamise keeld juriidilise isiku mitteleidmise korral, siis kokkuvõtvalt saab öelda, et raamatupidamislik praktika tehingupartnerite registreerimisel on Dynamics AX standardlahendusi kasutataval ettevõtetel hea. Topelt kirjeldatud ja deklaratsioonis kajastuvate tehingupartnerite osakaal (3.7%) loob samas ohu, kus piirmäära igale topelt-kliendile eraldi rakendamise tõttu võib deklaratsioonist välja jääda tegelikult deklareerimist vajavad tehingud.

Kokkuvõtvalt saab öelda, et tehingupartnerite registreerimise praktikast on väga hea ning sellest tingitud deklareerimata jäänud tehingute arv ei tohiks ületada paari protsenti.

5.2 Käibe kirjeldamine selle seadusejärgsel tekkimisel

Valimis olnud ettevõtetel on keskmiselt keskkonnas kirjeldatud ära 7 erinevat käibemaksukoodi, mille lõikes käibedeklaratsiooni lisas arvestust peetakse (vastus 3).

Käibe kirjeldamine selle seadusejärgsel tekkimisel on olnud kõige problemaatilisem ettemaksete korral, kus ei pruugi alati olla teada, kuidas tekkinud käivet peaks maksustatama. Keskmiselt oli ühes KMD INF A ja B osas deklareeritavaid ridu (vastused 8+9) kokku umbes 2500. Kuigi käibemaksuseadus [4] kohustab ettemakse toimumisel väljastama arve 7 päeva jooksul, oli juhtumeid, kus viivitus arve väljastamisel pikem (vastused 16+17) deklareeritavate ridade hulgast keskmiselt 2.5% (tõsi, osad viivitusega väljastatud arved võivad jääda deklaratsioonist küll välja, kui käive tehingupartneriga langeb alla piirmäära).

Kokkuvõtvalt saab öelda, et käibe kirjeldamine selle seadusejärgsel tekkimisel on Dynamics AX standardlahendusi kasutataval ettevõtetel väga hea, arve hilinemisega esitajaid on

suhteliselt vähe ning riski automatiseeritud kontrolli mitteläbimiseks saab osaliselt maanduda sellega, kui arve jõutakse väljastatakse siiski enne deklaratsiooni esitamist.

5.3 Käibemaksu ümberarvestus ettemakse kokku märkimisel arvega

Kokku oli arvega mitteseotud tehingupartnerite käibemaksuga seotud kandeid (vastused 32+33) kogu deklaratsiooni ridade suhtes keskmiselt üle kolme korra (u 330%) rohkem. Kui ettevõtte läheb seda teed, et väljastab siiski arve teadmata täpselt maksustatavat käivet, võib juhtuda, et peale ettemakse tegemist võib selle arvega kokku märkimisel toimuda käibemaksu ümberarvestus. Selliseid käibemaksu ümberarvestusi (vastused 18+19) toimus suhtena deklaratsiooni ridade arvu keskmiselt siiski tunduvalt vähem, 6.6% ulatuses.

Ligikaudne risk, et arve esialgse arve väljastamisel hiljem lõplikul arvel oli käibemaks teistsugune on korjatud statistika (vastused 20+21) põhjal umbes 2.3% deklareeritavate ridade hulgast.

Kokkuvõtvalt saab öelda, et käibemaksu ümberarvestuse risk ettemakse kokku märkimisel on küll umbes kolmandikul kogu ettemaksudest, kuid kuna ettemaksed moodustavad väikese osa deklareeritavate ridade hulgast, siis deklaratsioonis saab sellest tekkida erinevusi vaid paaril protsendil juhtudest.

5.4 Isikustamata arvete deklareerimise ja isikustatud arvete deklaratsioonist välistamise praktika

Isikustamata arvete deklareerimise ja isikustatud arvete deklaratsioonist välistamise praktika kohta on raske korjata adekvaatset statistikat ilma äriprotsesse põhjalikult analüüsivata ning ettevõtja aega liigselt kulutamata. Kuna hetkel puudub ka seadusest tulenev kohustus anda tehingupartnerile teada, kui isikustatud arve kas jäetakse deklaratsioonist välja või isikustamata kaasatakse deklaratsiooni, siis võib hetkel eeldada, et selliste olukordade puhul kajastub arve mõlemas (nii kliendi kui hankija) deklaratsioonis ainult juhul, kui arve väljastamise ajal anti sellest hankijale teada ning arve väljastamise ja raamatupidamisse kandmise vahel kavatus see arve teha ettevõtte nimele ning kanda ettevõtte raamatupidamisse püsis.

Kuigi numbrilist hinnangut on siinkohal raske anda, võib raamatupidamiskultuuri põhjal eeldada, et see on kas samas suurusjärgus või isegi suurem erinevuste allikas käibemaksu automatiseeritud kontrollil, kui muud siin peatükis välja toodud võimalike erinevuste allikad.

5.5 Käibemaksuarvestus välisvaluutas tehtud arve puhul

Valimi põhjal luuakse deklaratsioonist mittevälisstatud tehingupartneritele välisvaluutas arveid (vastused 24+25) pooltes ettevõtetes ning nende hulk moodustab deklareeritavate ridade hulgast keskmiselt küll 43%, kuid siinkohal tuleks arvestada, et keskmist tõstis oluliselt valimis esinenud üks ettevõtte.

Selliseid välisvaluutas olevaid arveid, kus toimus käibemaksu ümberarvestus (vastused 26+27) oli deklareeritavate ridade hulgast keskmiselt aga 11% (endiselt annab tooni valimis üks ettevõtte, kes keskmist oluliselt tõstab). Kuna EMTA peab KMD INF esitamisel tolerantsiks erinevusi summas 0.02 EUR, siis selliseid arveid, kus ümberarvestus ületas tolerantsi (vastused 28+29) oli deklaratsiooni ridade kohta keskmiselt 7%.

Arvestades, kui paljudele tehingupartneritega sellised arved seotud olid (vastused 30+31), moodustavad sellised tehingupartnerid kogu deklaratsiooni tehingupartnerite hulgast keskmiselt isegi 19%. Samas annab siin jällegi tooni üks ettevõtte, ning ilma selleta oleks keskmine umbes 2%.

Kokkuvõtvalt saab öelda, et valimi põhjal andis tooni küll üks ettevõtte, kellega seotud välisvaluuta arved võivad põhjustada automatiseeritud maksukontrollis raskusi, siis ülejäänud juhtudel antud valimi põhjal võivad välisvaluuta arved põhjustada probleeme umbes 2% tehingupartneri paaride maksukontrollis.

5.6 Krediti-tehinguid sisaldavate parandusarvete loomine

Kuigi Dynamics AX keskkonnas on võimalik teha tehingut, mis sisaldab erimärgilisi ridu, siis seda laialdaselt sellega pole töö autor Dynamics AX lahendustes kokku puutunud ning alati on võimalus luua kredit- ja parandusarved eraldi. Ettevõtetel üleminekut erimärgilisi tehinguid sisaldavatelt arvetelt ühemärgilisi tehinguid sisaldavatele arvetele ei loe töö autor suurt lisakulu kaasa toovaks tööks.

Numbrilist hinnangut sellise nähtuse levikule on siiski raske anda (ettemaksu)arvete väljastamise erilahenduste rohkuse tõttu, mis oleks muutnud statistika korjamise ettevõtjalt suurt lisatööd nõudvaks toiminguks.

5.7 Käibe deklareerimise perioodi määramise praktikad

Dynamics AX standardlahendusele lood rakenduse puhul puututi küll kokku käibe perioodi mitmeti tõlgendamisega ning erinevad ettevõtted kasutavad ka Dynamics AX standardlahendust selles osas erinevalt. On ettevõtteid, kes deklareerivad käivet arve ja käibemaksukande kuupäeva järgi ja on ettevõtteid, kes deklareerivad käivet arve dokumendi kuupäeva järgi.

Kuna arve sisestaja võib teha tõlgenduse käibe tekkimise perioodi osas teha ka juba enne arve sisestamist Dynamics AX keskkonda, on raske anda numbrilist hinnangut, kui suures osas perioodi erineva tõlgenduse tõttu võib tekkida käibemaksuarvestuse automatiseeritud kontrollis võimalikke lahknevasi tehingupartneri paari vahelisel võrdlusel.

5.8 Sisendkäibemaksu osalise mahaarvamise praktikad

Sisendkäibemaksu osalist mahaarvamist (vastus 34) kasutatakse valimi põhjal 80% ettevõtetes, ent siin võib tooni anda ka asjaolu, et Dynamics AX keskkondi kasutavad Eesti mastaabis keskmised ja suuremad ettevõtted, kelle puhul tõenäosus sellise mahaarvamise rakendamiseks on suurem, kui väiksematel ettevõtetel.

Kuigi sisendkäibemaksu osaline mahaarvamine on valimi põhjal levinud, siis arvestades ka asjaolu, et sisendkäibemaksu mahaarvamise võimalused on Dynamics AX keskkonnas on väga head, ei tohiks see automatiseeritud käibemaksukontrollil olulisi probleeme kaasa tuua.

5.9 Deklareerimist mittevajavate kannete välistamise praktikad

Füüsilise isikuga seotud arvete välistamise jaoks saab Dynamics AX keskkonnale loodud käibedeklaratsiooni lisa loova rakenduse seadistustes ära märkida konkreetsed tehingupartnerid või nende grupid. Korjatud statistika (vastused 22+23) põhjal moodustasid sellised viimases aruandekuus tehinguid omavad kliendid ja hankijad tehingupartnerite koguarvust kõigest 0.25%.

Seadistuste hulk selliste tehingupartnerite välistamiseks (vastus 35) on antud valimi puhul kõikidel juhtudel ühekohaline number, viidates sellele, et üldjuhul praegustes keskkondades juba eristatakse füüsilisi ja juriidilisi isikuid tehingupartnerite hulgas (kas on loodud näiteks sularaha-klient või eraisiku kliendigrupp).

Kokkuvõtvalt saab öelda, et deklareerimist mittevajavate tehingute välistamise praktikad Dynamics AX lahendusi kasutataval ettevõtetel on väga hea, sest keskkonnas toimub juba füüsiliste ja juriidiliste isikute eristamine.

5.10 Varase maksmise (skonto) kirjeldamise praktikad

Skontot kasutavate/kasutanud ettevõtete hulk (vastus 36) on valimi põhjal 30%. Kuna skonto kasutamine ei ühildu KMD INF vormiga, siis need ettevõtted, kes kasutavad skontot piirmäära ületavate Eesti tehingupartnerite korral, tuleb oma äriprotsesse korrigeerida.

Skonto kasutamisel arvete põhiselt esitatud Dynamics AX standardlahendusel loodud KMD INF deklaratsiooni väljastava rakenduse abil hakkavad seal kajastuma allahindluskanded kreditarvetena.

Kuna praegu on veel üleminekuajaks ning deklaratsiooni on võimalik esitada ka üldisemalt (tehingupartnerite lõikes), siis on vara anda hinnangut skonto kasutamise võimalikest probleemidest automatiseeritud käibemaksukontrollil, kuna ettevõtetel on aega oma äriprotsesside muutmiseks. Samas tuleb tõdeda, et äriprotsesside muutmine võib kaasa tuua lisatööd ja –kulu ettevõtetele.

5.11 Piirmäära rakendamine Dynamics AX-väliste tehingute puhul

Kui ettevõttel on kasutusel lisaks Dynamics AX keskkonnale ka muid raamatupidamissüsteeme (näiteks kassasüsteemid) ning raamatupidamise kantakse üle vaid kassatšekkide summeeritud tulemus, võib tekkida vajadus ettevõttel kas tellida lisaarendusi keskkondade detailsemaks liidestamiseks või koostada käibedeklaratsiooni lisa mitme keskkonna peale kokku.

Sellisel juhul tuleb piirmäära rakendamine Dynamics AX keskkonnas välja lülitada, et vältida olukorda, kus üks tehingupartner on näiteks teinud aruandluskuus kaks tehingut läbi kahe eri keskkonna, kusjuures kumbki tehing üksikuna ei ületa piirmäära, kuid nende summa ületab.

Kuna EMTA aktsepteerib ka KMD INF vorme, kus on esitatud ka piirmäära mitteületavaid tehinguid, siis on hetkel olemas võimalus kuni detailsema liidestuseni kasutada seda varianti ning kokkuvõtvalt ei tohiks käibedeklaratsiooni lisasid väljastava rakenduse korrektne kasutamine sellises olukorras probleeme käibemaksupettuse automatiseeritud kontrollil põhjustada.

5.12 Muud erijuhtud

Dynamics AX keskkonnale loodud KMD INF täidetud vormi väljastava rakenduse arendamisel sai kokku puutunud ka muude erijuhtudega nagu

- netosumma arvestus tolliarvel (arve alussummaks oli käibemaks, millele arvutati veel käibemaks juurde, s.t. topelt maksustamine),
- mitmekordselt registreeritud tehingupartnerite puhul piirmäära arvestus ning
- ühe ettevõtte põhjal mitme käibedeklaratsiooni täitmise vajadus.

Sellised juhtumid olid aga väga kliendispetsiifilised ning neile läheneti individuaalselt. Autori hinnang on, et selliste erijuhtude probleeme tekitav mõju automatiseeritud käibemaksukontrollile on minimaalne, kuid numbrilist hinnangut on sellele raske anda.

5.13 Kokkuvõte

Eeldades, et alampeatükis 5.1 „Tehingupartneri kirjeldamine ja andmete kvaliteet“ kirjeldatud risk 3.7% ja alampeatükis 5.3 „Käibemaksu ümberarvestus ettemakse kokku märkimisel arvega“ kirjeldatud risk 2.3% realiseeruvad pooltel juhtudel ning alampeatükis 5.5 „Käibemaksuarvestus välisvaluutas tehtud arve puhul“ kirjeldatud risk 2% realiseerub täies ulatuses ning nende riskide realiseerumine toimub ühtlaselt tehingupartnerite vahel, võib järeldada, et teoreetiline võimalus oleks küll saavutada umbes 95% ulatuses käibedeklaratsioonide lisade klappimist kahe tehingupartneri vahel.

Siit jääb üle järeldada, et ülejäänud ebakõlad käibedeklaratsioonide lisade klappimise vahel tulenevad enamjaolt alampeatükkides 5.2 „Käibe kirjeldamine selle seadusejärgsel tekkimisel“, 5.4 „Isikustamata arvete deklareerimise ja isikustatud arvete deklaratsioonist välistamise praktika“ ja 5.7 „Käibe deklareerimise perioodi määramise praktikad“ kirjeldatud

praktikate tõttu, vähemal määral ka alampeatükkides 5.11 „Piirmäära rakendamine Dynamics AX-väliste tehingute puhul“ ja 5.12 „Muud erijuhud“ kirjeldatud olukordade tõttu.

6. Käibedeklaratsiooni lisa vormi analüüs

6.1 KMD INF vormil täidetavad väljad

Tabel 2 sisaldab KMD INF vormil esitatavad põhiandmevälju ja üheselt mõistetavat nõude tekkekohta, mis on saadud käibemaksuseaduse muutmise seaduses [1] ja selle seletuskirjas [5] kehtestatud esitatavate andmete võrdlemisel EMTA vormil [6] nõutavate väljadega. Eeldades, et arve on üheselt tuvastatav tehingupartneri, arve kuupäeva ja numbri järgi, näeme, et EMTA on tõlgendanud seadust laiemalt lisades sinna täiendavaid välju tehingupartneri tuvastamiseks nime järgi ning seletuskirjas [5] sõnastatud eesmärkide paremaks saavutamiseks ainult erisuse koode puudutava välja.

Tabel 2. KMD INF vormil esitatavad põhiandmeväljad [6]

Jrk	Andmeväli	Nõude tekkekoht
2	Tehingupartneri registri- või isikukood	Seadus
3	Tehingupartneri nimi (mittekohustuslik väli)	EMTA
4	Arve number	Seadus
5	Arve kuupäev	Seadus
6	Arve kogusumma käibemaksuta (ostuarvetel käibemaksuga)	Seaduse seletuskiri
(7)	Maksumäär (ainult müügiarvel)	Seaduse seletuskiri
9 (8)	Maksustatav käive (ostuarvetel sisendkäibemaks)	Seaduse seletuskiri
10 (9)	Erisuse kood(id)	EMTA

Kokkuvõtvalt saab öelda, et EMTA on vormil täidetavate väljade hulka hoidnud võimalikult minimaalsena ning sisuliselt andnud ainult seaduses ja seletuskirjas kehtestatud esitatavatele andmetele KMD INF vormi näol kuju.

6.2 Tehingupartneri kirjeldamine KMD INF vormil

Käibedeklaratsiooni lisal on võimalik tehingupartnerit kirjeldada kas ainult registrinumbriga, ainult nime või mõlema tunnuse abil. Kuna deklareeritakse ainult Eesti-siseste juriidiliste isikutega seotud tehinguid, on registrikoodi kasutamine tehingupartneri tuvastamiseks kõige kindlam moodus.

Kuigi KMD INF vormil on võimalik kirjeldada ka ettevõtte nime, võib selle väärtus olla ajas muutuv. Veelgi enam, kuna (Dynamics AX) majandustarkvaras kirjeldatud tehingupartnerite nimi võib erineda EMTA valduses olevatest ettevõtte nimedest (näiteks „DataCatering OÜ“ vs „OÜ DataCatering“), ei ole nime alusel tuvastamine nii kindel ja lihtsalt teostatav.

EMTA on KMD INF vormil kehtestanud kontrolli, mis ei luba deklaratsiooni esitada, kui selle real on esitatud korraga nii registrinumber ja nimi selliselt, et EMTA andmetel ei vasta registrinumbriga seotud juriidilise isiku nimi deklaratsioonil esitatuga. Sellest tulenevalt sai magistritöö kõrvalt arendatud KMD INF deklaratsiooni loova rakenduse puhul võetud vastu deklaratsiooni esitava ettevõtte seisukohast kõige mugavam otsus, et deklaratsioonis esitatakse ainult kas tehingupartneri registrikood või selle puudumisel tehingupartneri nimi, jättes raamatupidamissüsteemis oleva tehingupartnerite baasi andmekvaliteedi kontrolli KMD INF deklaratsiooni esitamise protsessist välja. Samasugust soovitus ainult deklareerida tehingupartneri registrinumber pakub välja ka EMTA [17].

Kokkuvõtvalt saab öelda, et kuigi EMTA oleks saanud valida ka tee, kus registrinumbriga ja nime mittevastavuse korral saaks teha ka automaatse paranduse ja andes vastava hoiatuse, võib olla olemasolev lahendus küll häirivam kontrollist teadmatule deklaratsiooni esitajale, ent siiski paindlikum, võimaldades deklaratsiooni looval ettevõttel ühtlasi teostada tehingupartneri baasi kontrolli.

6.3 Käibemaksudeklaratsiooni ja käibemaksudeklaratsiooni lisa vastavus

Käibedeklaratsiooni lisal esitatakse kogu käibedeklaratsiooni aluseks olevate arvete alamhulk ning ei tohiks tekkida juhtumit, kus deklareeritava käive on väiksem deklaratsiooni lisal

olevatest arvetest. Selle põhimõtte rakendamiseks sai Dynamics AX-l loodud KMD INF deklaratsiooni väljastava rakenduse loomisel kasutatud põhimõtet, et deklaratsioon ei looda mitte Dynamics AX lahenduses registreeritud arvete, vaid käibemaksukannete põhjal, nagu käibedeklaratsiooni aruannetki.

6.4 Ettemaksudest tingitud lahknevused tehingupartnerite deklaratsioonides

Kuna Dynamics AX lahenduses on käibemaksukandeid, mis pole ostu- või müügiarvetega seotud, siis töö raames arendatud rakenduse poolt loodud deklaratsiooni osad read osades lahendustes sisaldavad fiktiivseid arve numbraid/kuupäevi, mis Dynamics AX mõistes on hoopis raamatupidamiskande numbrid. Põhjus peitub selles, et tekkepõhises raamatupidamises, kui registreerida (mittesiduv) ettemaksuarve, siis kui klient otsustab seda mitte tasuda, peaks tegema lisatoimingu selle krediteerimiseks, et ei tekiks nõuet. Ettemaksuarvet ei saaks ka kustutada, kuna Dynamics AX-i kasutusel olev läbiv loogika kannete puhul on, et igast veast ja selle parandusest jääb jälg.

Veelgi enam, ettemaksuarvete sisestamisel peaks hakkama eraldi käsitlema seda, milliste nende arvete põhjal arvestatud käibemaksukanded kuuluksid käibedeklaratsioonis deklareeritavaks (siduvad ettemaksuarved) ja millised mitte (mittesiduvad ettemaksuarved) ning ettevõttes pole DataCatering OÜ kliendibaasi põhjal saadud kogemuste põhjal otsustanud oma raamatupidamisprotsessi nii komplitseerituks ajada.

Siit tulebki välja vastuolu KMD INF vormil deklareeritavate ettemaksuarve andmete [6] ja käibemaksuseaduses [4] kirjeldatud käibe tekkimise aluse vahel (mida ettemaksuarve pole, aga ettemaks on). Kuna ettemaksude puhul on siiski kohustuslik täita ettemaksuarve number ja kuupäev, sai KMD INF deklaratsioone väljastava rakenduse arendamisel vastu võetud kompromiss, et kui ettemakse pole seotud deklaratsiooni loomise ajal veel sisestatud arvega, et sellisel juhul deklareeritakse ettemaksuarve number, kui raamatupidaja on ettemakse sisestamisel selle käsitsi laekumiste töölehele märkinud ja selle puudumisel deklareeritakse Dynamics AX kande number. Ettemaksuarve kuupäevana kasutatakse ettemakse laekumise kuupäeva ning ettemaksuarve käibemaksuinfo leitakse ettemakse pealt arvutatud käibemaksukannete põhjal, mis omakorda on leitud eeldusel, et ettemaks sisaldab ainult 20% maksutatavat käivet.

Probleem leeveneb juhul kui ettevõtte sisestab deklaratsiooni esitamise ajaks kõikide laekunud ettemaksete kohta arved ning seob ettemaksed omavahel ning ettevõtte tehingupartnerid teevad deklaratsiooni esitamise ajaks sedasama. Probleem ei pruugi täismahus avalduda ka seni, kuni on võimalus esitada deklaratsioone tehingupartnerite lõikes, sest sel juhul pole arve numbrid automaatkontrolli jaoks EMTA-le kättesaadavad ega seega ka võrreldavad.

Kui sisestatud arve oli osaliselt kokku märgitud eelmises perioodis laekunud ettemaksuga, siis topelt-deklareerimise vältimiseks vähendatakse arve rahalisi väärtusi ettemaksu pealt arvutatud summade võrra proportsionaalselt. Kui kahe tehingupartneri vahel ei toimu tasumised arvepõhiselt, võib juhtuda, et osasid makseid käsitletakse ühe tehingupartneri poolt ettemaksetena ja teise poolt mitte. Nende kahe asjaolu kokkulangemise tulemusena võib juhtuda olukordi, kus üks ja sama arve on kahe tehingupartneri deklaratsioonis käsitletud erinevate summadega, põhjustades maksuhalduri tähelepanu juhtimist n.ö. võimalikule maksupettusele.

Kokkuvõtvalt saab öelda, et ettemaksudest tingitud lahknevuste risk pole käibemaksuseaduse muutmise seaduses piisavalt läbi mõeldud, ent kui teha deklaratsioonide võrdlust tehingupartnerite, mitte arvete lõikes (isegi kui deklaratsioonid esitatakse arvete lõikes), saaks siiski käibemaksu muutmise seaduse seletuskirjas [5] mainitud käibemaksupettuse avastada ilma, et ettemaksust tingitud lahknevused selleks kvalifitseeruksid.

6.5 Ühepoolset deklareeritud arve tekkimise võimalused

Lisaks ettemaksudest tingitud arvete lahknevusele võib tekkida arvete lahknevusi ka arve numbri ja/või kuupäeva mitmeti tõlgendamisel. Arve numbri lahknevuse tekkimise eelduseks on üldjuhul see, et arve number sisestatakse raamatupidamissüsteemi kas käsitsi või optilise tähetuvastuse (*Optical Character Recognition, OCR*) tarkvara abil (s.t. tegemist pole näiteks e-arvega). Sellisel juhul võib näiteks ühe tehingupartneri esitatav arve A/0071 („aa-kriipsnull-null-seitse-üks“) saada teise tehingupartneri poolt registreeritud kui arve A-0071 või arve 000071 saada sisestatuks kui arve 71. Sellisel juhul erineksid arve numbrid liiga palju, et neid oleks võimalik andmetötluse vahendite-meetodite (tõstutundetuse, tühikute ja nullide eemaldamine jm) abil kokku viia.

Deklareeritava arve kuupäeva tõlgendamine on seadusega rohkem reglementeeritud, kuid ka siin võib olla erisusi lisaks seaduse valesti tõlgendamisele. Näiteks juhul, kui ettemaksu makse sooritati ühel, kuid see laekus teisel päeval.

Kuigi raske on hinnangut anda, palju selliseid lahknevusi eksisteerib, leevendub see probleem juhul, kui EMTA viib võrdluse läbi mitte arvete, vaid tehingupartnerite lõikes.

6.6 Käibemaksu arvutamisest ja valuuta teisendamisest tingitud ümardusvead

Sõltuvalt sellest, kas käibemaksu arvestatakse netosummale juurde või brutosummast maha, võib kahe tehingupartneri raamatupidamissüsteemides hakata kas netosummad või brutosummad erineva ümardusvea tõttu, kuna üldjuhul arvestust peetakse sendi täpsusega. Ümardusest tingitud erinevus on rohkem tajutav 9% käibemaksumäära puhul, sest sel juhul on peab netosumma olema täiseurodes, et sellelt arvutatud käibemaks oleks täissentides; 20% käibemaksumääraga netosummade puhul peaks netosumma olema 0,20 euro täisarv-kordne. Efekt võib võimendada, kui käibemaksu arvestatakse arve ridade põhiselt või välisvaluutas. EMTA on sellest ümardusel tekkida võivast veast teadlik ning näiteks e-maksuametis KMD INF B osal arvet deklareerides võimaldatakse sisestada kuni 20 sendi võrra suuremat sisendkäibemaksu, kui see arve kogunetosumma põhjal arvutuslikult võimalik.

Ümardustest tingitud vigasid on käibepettuse automatiseeritud tuvastusel võimalik klassifitseerida eritähelepanu alla mittekuuluvaks rakendades sarnast, näiteks 20 sendist tolerantsi arve kohta.

6.7 Skontost tingitud lahknevused tehingupartnerite deklaratsioonides

Varase maksmise soodustuse kasutamine võib põhjustada seda, et arve saaja, tasudes arve enne maksetähtaega saab soodustust ja kirjeldab arve summa väiksemana. Juhul, kui varase maksmise soodustusest tingituna kirjeldatakse esialgne arve õigesti, siis tehingupartneritel ei pruugi olla automaatselt loodava allahindluskande peal kas võimalust arve numbrit märkida ja/või nad ei pruugi seda numbrit omavahel vahetada, põhjustades sellega lahknevust arvepõhiselt esitatud deklaratsioonides.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et kuigi skonto kasutamine kreditarvete asemel põhjustab suure tõenäosusega arvepõhiste deklaratsioonide täitmisel raskusi.

6.8 Arvete lõikes loodud deklaratsioonide võimalikud lahknevused

On tõenäoline, et EMTA-le esitatakse ka arvete-kreeditarvete paare, mis olid sisestatud ekslikult ja seejärel parandatud raamatupidaja poolt. Kuna KMD INF vormil esitatavate arvete piirmäära arvutus toimub tava- ja kreditarvetele eraldi, võib selline raamatupidaja viga põhjustada olukorra, kus arvepaar saab deklareeritud ainult ühe tehingupartneri poolt.

Kuigi piirmäära arvestus toimub nii ostu- kui müügiarvete puhul eraldi, võib juhtuda ka see, et ettemaksude kasutamise tõttu jääb ühel tehingupartneril ainult 0% maksustatav arve piirmäära arvestusest välja, kuid teisel tehingupartneril tuleb see 20%-selt maksustatavana ettemaksuarvena deklaratsiooni sisse ning selline tehing võib saada otsustavaks, kas käivet selle tehingupartneriga on vaja käibedeklaratsiooni lisal deklareerida.

Kuna EMTA-le esitatavasse käibedeklaratsiooni lisas võib esitada ka arveid, mis langevad ka tehingupartneri põhiselt alla piirmäära, siis enne deklaratsioonide lisa võrdlust peab EMTA eemaldama alla piirmäära langevad käibed tehingupartnerite vahel. Kuna ostuarvete puhul deklareeritakse küll arve kogusumma koos käibemaksuga ja sisendkäibemaksu summa, on raskendatud nende väärtuste põhjal arve netosumma arvutamine, mis on piirmäära rakendamise aluseks, sest arve netosumma arvutamiseks on vaja teada ka konkreetse arve sisendkäibemaksu hulka mittekuuluvat käibemaksu osa.

Muud arvete lõikes loodud deklaratsioonide võimalike lahknevuste peamised põhjused on kajastatud peatükkides 6.4 kuni 6.7. Samas, kui deklaratsioone võrreldakse tehingupartneri tasemel, on tõenäosus.

Kokkuvõtvalt on risk arvepõhiste deklaratsioonide mittekokkulangemise osas erinevatel põhjustel suur, kuid üldjuhul on see risk maandatav tehingupartneripõhiste deklaratsioonide võrdlemise teel.

7. Ettevõtete hinnang KMD INF vormile

Uue vormi kehtestamine tõi kaasa ettevõtjate pöördumise käibemaksu muutmise seaduse ja sellega kaasnenud KMD INF deklareerimiskohustuse tühistamiseks. Pöördumises on märgitud, et lisaks ettevõtjate halduskoormuse suurenemisele nähti samuti ette võimalikke töökorraldusest ja raamatupidamise praktikatest tingitud lahknevusi esitatavates deklaratsioonides. Pöördumises nähakse, et kuna suur osa andmeid oleks maksukontrolli seisukohast ebavajalikud [18]. Siit saab järeldada, et kuigi ettevõtjad tajuvad, et KMD INF vorm käibemaksupettuse automatiseeritud tuvastamisel ei saa olla ainuvõimalus, ei olda rahul sellega, et kontrolli aluseks olevate andmete kogumise, töötlemise, vormindamise ja deklareerimisega kaasnev lisatöö pannakse ettevõtjate õlule.

8. EMTA vaade KMD INF vormile

Esimest, 20. detsembri tähtajaks jõudis deklaratsiooni esitada ligi 40 000 ettevõtet, on kogu tehingupartnerite poolt oodatavatest deklaratsioonide hulk veidi üle 70 000 [19]. Kuigi EMTA hoidis deklaratsiooni vormingu võimalikult lihtsana (vt. 6.1 KMD INF vormil täidetavad väljad lk. 37), ei suutnud ligi 43% ettevõtetest tähtajast kinni pidada. Kuna käibemaksu muutmise seaduse väljakuulutamise [1] ja selle jõustumise vahele jäi vähem kui 6 kuud ning tegemist oli uue deklaratsiooni esmaesitamisega oli see ka EMTA poolt ootuspärane [19].

2014. detsembri deklaratsioonide tunnistab EMTA, et tehingupaari vahel sendipõhiselt klappivaid käibeid oli 45% kõikidest tehingutest [3] ning kuu hiljem veidi vähem, 43% kõikidest tehingutest [20]. Samuti möönab EMTA, et kõigest 15% kogu deklaratsiooni lisadest olid sellised, kus klappisid kõik arved kõigi tehingupartneritega [3].

Arvestades, et kõige rangem automaatkontroll välistab inimpõhise kontrolli 70 000-st deklaratsioonist ainult 15 protsendil, tuleb EMTA-l teha ülejäänu osas (u 60 000) rakendada kas nõrgemat (nt tehingupartneri põhise) automaatkontrolli ja/või keerulisemat analüüsi, mis võib sisaldada kas rohkem käsitööd või teatud möönduste (nt. suuremad tolerantsid, muude perioodide kaasamist) tegemist.

Levinuimaks KMD INF summade lahknevuse põhjusteks EMTA poolt loetakse erinevusi käibe toimumise aja määramisel, eksimine KMD INF täitmise reeglite vastu (deklareeritakse liiga palju ridu), tehingute mittedeclareerimine ja üleminekuperioodist tingitud erinevused [2]. Samuti tuuakse välja, et 2014. detsembris 41 000 deklaratsiooni põhjal saadud maksupettuse seisukohast kõige olulisem (müüja deklareerib ostjast väiksemat müügisummat) ja ühtlasi suurem lahknevus 385,8 miljonit eurot (17,6% kogu Eesti ostust), ent rahaliselt veelgi suurem on aladeclareerimine (ostja deklareerib müüjast väiksemat ostusummat) 522,4 miljoni euroga (17,3% kogu Eesti müügist) [2].

Kuigi KMD INF pressikonverentsil [21] nähti, et uus lahendus küll ei elimineeri maksuhalduri tööd, ent muudab töökorralduse info kogumisest selle analüüsimiseks. Lahknevuste või nende puudumise kohta sõnab EMTA peadirektori Egon Veermäe, et see pole üksi veel automaatselt riski näitaja ning deklaratsiooniinfo annab võimaluse selgitada välja, kust vahed tulevad ning kas need on põhjendatud [3] mööndes, et deklaratsiooniinfo

(automatiseeritud) töötluse põhjal leitud lahknevusi kasutatakse, ent see pole käibemaksupettuse tuvastamisel ainuke faktor. Samuti ei alahinnata andmekogumise preventiivset mõju [3], sest teadmises, et EMTA-l on tehnilised võimalused maksupettus avastada, on distsiplineeriv mõju.

EMTA vaadet käibedeklaratsiooni uuendusele saab kokku võtta sellega, et kuigi lahknevusi on rohkem kui kokkulangevusi, on annab uus lisa maksuhalduri tööle uue vormi ning võimalused maksupettuste avastamisel ning automatiseeritud käibemaksupettuse avastamine deklaratsioonide võrdlemise teel on vaid üks mitmest meetodist maksupettuse riski analüüsis.

9. Kokkuvõte

2014. aasta novembrist alates lasub Eesti ettevõtetel kohustus esitada EMTA-le käibedeklaratsiooni lisa nende tehingupartneritega toimunud tehingute kohta, kus käive tehingupartneri kohta ületab 1000 eurot kuus [1]. Töö eesmärgiks oli hinnata Dynamics AX standardlahendusel väljastatava käibedeklaratsiooni lisa sobivust automatiseeritud käibemaksukontrolliks ja käibemaksupettuse tuvastamiseks. Selleks analüüsiti eraldi nii Dynamics AX standardlahenduse võimalusi, Dynamics AX keskkondi kasutatavate ettevõtete raamatupidamislikku praktikaid kui ka KMD INF vormi sobivust.

Töö käigus omandati teadmisi käibedeklaratsiooni lisa väljastava rakenduse arendamise kui ka DataCatering OÜ kliendibaasi kuuluvate ettevõtete seas küsitluse läbiviimise kaudu, kellele arendatud rakendus juurutati. Kuigi uurimustöö käigus leiti, et kuigi Dynamics AX standardlahendusel väljastatud tehingupartneri paaride vaheliste deklaratsiooni lisade kokkulangevuse protsent võiks olla võrdlemisi kõrge (u 95%), siis EMTA vaates oli esimestel kuudel esitatud deklaratsioonide kokkulangevuse protsent tunduvalt madalam, jäädes 15-45% vahemikku. Selline erinevus ületab tunduvalt käibemaksu alalaekumist, mida on [2] hinnangul Eestis 14%.

Võttes arvesse Dynamics AX tarkvara võimalusi ja numbriliselt hinnatavaid statistilisi näitajaid, peituvad suure lahknevuse taga mingid muud põhjused. Kuigi osa lahknevust võib olla tingitud Dynamics AX-ist piiratumate võimalustega raamatupidamistarkvara laiem levik, omavad arvatavasti suurt mõju ka tarkvaraga mitteseotud põhjused nagu legaalsete, ent KMD INF vaatekohast problemaatiliste raamatupidamislikest praktikate kasutamine (nt. alampeatükk 5.4 „Isikustamata arvete deklareerimise ja isikustatud arvete deklaratsioonist välistamise praktika“, lk 31), üleminekuajast tingitud raskused ja deklaratsioonide täitmisel (sh deklaratsioonide käsitsi täitmisel tekkivad vead), lõdvemad raamatupidamislikud praktikad võrreldes uurimustöös kasutatud valimiga või muud põhjused (vt. näiteks 6.5 „Ühepoolselt deklareeritud arve tekkimise võimalused“, lk 40).

Kuigi käibedeklaratsiooni lisa lubab teatavat automatiseerimist käibemaksukontrollil ja käibemaksupettuse tuvastamisel, on tegemist rohkem toetava tööriistaga maksuhaldurile, kes viib läbi maksukontrolli ning tuvastab käibemaksupettusi, sest täielikul automatiseerituse tasemel tuleks liiga palju valehäireid maksupettuste kohta.

Autor näeb siinkohal dilemmat: tõhusamat automatiseeritud käibemaksupettuse tuvastamist ei võimalda vastuolu Eesti/Euroopa Liidu seadusandluse ja raamatupidamise tavade vahel ning vähem andmeid korjates ei saavutataks arvatavasti ka praegustki efekti.

Artikli [22] põhjal saab oletada, et uue vormingu vastuvõtmist ajendasid maksupetturitest kütusemüüjad. Kuigi käibedeklaratsiooni lisa esitamise nõude kehtestamisel on maksulaekumine paranenud ning maksuhalduritel olemas baas maksupettuste kiiremaks tuvastamiseks, näeb autor, et maksude alalaekumise vähendamiseks loodud lahendus on robustne. Autor leiab, et siinkohal oleks võib-olla olnud sobivam suunatum lahendus selliste pettuste tuvastamiseks.

Teadmata täpseid suurte lahknevuste põhjuseid ning eeldades pigem raamatupidamistavade ja seadusandluse püsimist, ei näe töö autor, et käibedeklaratsiooni lisade tehingupartnerite vaheline klappimise määr praegusest oluliselt muutuks. Tõsi, e-arvete laiem kasutamine võib anda positiivset efekti.

Autor leiab, et tulevikus sellest nõudest loobumine ei tooks Dynamics AX keskkonda kasutavatele ettevõtetele erilist leevendust, kuna käibedeklaratsiooni lisa väljastamiseks on tellitud eraldi rakendus, mille eest on juba kulusid kantud, väheneb lihtsalt töö hulk, mis tuleb kulutada käibedeklaratsiooni lisa arvutamiseks, esitamise eelseks kontrolliks ja esitamiseks. Autor ei näe, ka et deklaratsiooni vormi võimalikud muudatused (sealhulgas selle lihtsustamine) tooks kaasa leevendust Dynamics AX lahendusi ettevõtjatele, kuna see toob üldjuhul kaasa uusi arendusvajadusi, mille eest tuleb samuti kulusid kanda.

Eelneva põhjal on kõige mõistlikum praeguses olukorras jätta käibedeklaratsiooni lisa kas muutumatul kujul kehtima või siis loobuda selle esitamise nõudest (kasvõi teatud juhtudel) kui hakata seda muutma. Samas on oluline, et uute vormide esitamise nõuete loomisel ja kehtestamisel võiks toimuda rohkem analüüsi, et mitte põhjustada lisakulutusi maksumaksjale ja ettevõtjatele. Praegusel juhul kandsid käibedeklaratsiooni lisa esitamise nõudest tekkinud kulutused nii ettevõtte ise kui ka maksumaksja, ent nõude esitamise ajal ei viidud läbi uuringut, kas suurenenud maksulaekumine [20] on mõistlikus proportsioonis tehtud kulutustega.

1. Kas eesmärk saavutati?

Kuigi töö lõpptulemuseks ei ole suurel valimil põhinevat enamikku erinevaid nüansse katvat numbrilist hinnangut selle kohta, kui suurel määral erinevate põhjuste tõttu ei peaks tehingupartnerite paaride vahelised käibedeklaratsiooni lisad klappima, saab tulemuste põhjal hinnangu, et Dynamics AX standardlahendusel loodud käibedeklaratsiooni lisa sobivus automatiseeritud käibemaksukontrollil ja automatiseeritud käibemaksupettuse tuvastamisel on tervikut arvesse võttes piiratud, anda.

Töö käigus leiti, et põhjuseid, mis käibedeklaratsiooni lisa sobivust automatiseeritud käibemaksukontrollil pärsivad on erinevaid ning töös on välja toodud tarkvaralistele põhjustele lisaks ka muud, mittetarkvaralised põhjused, nagu raamatupidamislike praktikate mitteühilduvus seadustega.

2. Põhitulemuste loetelu

Magistritöö põhitulemusteks on:

1. Dynamics AX keskkonna eri versioonide analüüs, kas ja millisel määral on käibedeklaratsiooni lisa täitmiseks on keskkonnas vajalikud eeldused toetatud,
2. Dynamics AX keskkondi kasutatavate ettevõtete raamatupidamislike praktikate analüüs võimalike probleemide põhjustamisel käibemaksupettuse automatiseeritud tuvastamisel,
3. Käibemaksudeklaratsiooni lisa vormi ja keskkonna analüüs nõutud andmete edastamiseks selliselt, et hinnata sobivust hilisemaks käibemaksupettuse automatiseeritud tuvastamiseks ja
4. Dynamics AX keskkonnale arendatud käibedeklaratsiooni lisasid väljastav rakendus selle juurutamisprotsessis osalemine ja kasutusjuhendi kirjutamisel antud konsultatsioonidega.

3. Kas eesmärgid saavutati?

Erinevate eesmärkide saavutamiseks leiti sobivaim meetodika. Dynamics AX keskkonna analüüs ja raamatupidamislike praktikate toimus osaliselt käsikäes, sest Dynamics AX keskkonnast kogu funktsionaalsust ei pruugita Eesti ettevõtlusmaastikul kasutada ning võimalike probleemkohtade avastamine toimub tihti peale Dynamics AX kasutaja poolt. Töö

autor ei saa küll väita, et kõik võimalikud probleemkohad oleksid kaetud, ent seoses juurutatud lahenduste arvuga (mida oli mitukümmend) saab väita, et suurem osa Dynamics AX keskkonda puudutavaid nüansse on kaetud.

Käibemaksudeklaratsiooni lisa analüüs (peatükk 6 „Käibedeklaratsiooni lisa vormi analüüs“, lk 37) toimus juba eelnevates peatükkides (peatükid 4 „Käibemaksu registreerimise võimalused Dynamics AX-s“ lk 21 ja 5 „Käibemaksu registreerimise praktika Dynamics AX-s“ lk 29) kogutud tähelepanekute alusel.

Kuna seaduse [1] väljakuulutamisest esimese deklaratsiooni esitamise tähtajani oli palju lahtisi küsimusi, toimus töö raames arendatud deklaratsiooni lisasid agiilse tarkvaraarendusmeetodi abil. Kuigi erinevad probleemkohad said rakenduse arendamisel vähemal või rohkemal määral kaetud, jäi lõputöö autorile kui rakenduse arendajale kätte teadmisi, millest hakkavad tekkima käibedeklaratsiooni lisade lahknevused, millest puudus aimdus, kas ja millisel määral neid teadmisi omab ka maksuamet. Kuigi EMTA poolt nähtav suur lahknevus oli arendajale küll osaliselt kui kergendus (Dynamics AX põhjal tehtav deklaratsioon võimaldaks teoreetiliselt väiksemat lahknevust), siis teisest küljest tekitas see tunde, et tehtud arendus on arendajast sõltumatute asjaolude tõttu perspektiivitu. Sellest tulenevalt leiab töö autor, et käesolev lõputöö võiks olla kasulik nii EMTA-le kui ka seadusandjale deklaratsioonide mittekklappimise osas selgitusi jagav materjal ja mis ehk ka uute võimalike vormide kehtestamise arutelul omaks sarnaseid probleeme ennetavat mõju.

Summary

Since November 2014, Estonian enterprises have to submit VAT declaration appendix (KMD INF) to Estonian Tax and Customs Board every month that contains information about all invoices issued and received locally whose sum exceeds 1000 EUR per counterparty [1]. Author's aim was to evaluate whether KMD INF generated in Dynamics AX environment is suitable for automated VAT checking and VAT fraud detection. In order to reach this goal, the following tasks were solved:

1. Evaluation of different Dynamics AX versions; how and to which extent is Dynamics AX suitable for registering and providing data to fill VAT declaration appendix.
2. Suitability evaluation of bookkeeping practices in Estonian companies that use Dynamics AX for VAT declaration appendix generation.
3. Evaluation of VAT declaration appendix form and environment for their suitability in automated VAT checking and VAT fraud detection.

Knowledge was obtained via agile development of Dynamics AX application that generates filled VAT declaration appendices as well as gathering statistical information from those enterprises to whom such application was installed.

It was found that Dynamics AX ERP itself is very suitable and bookkeeping practices (based on 10 Estonian companies that use Dynamics AX ERP) quite suitable for generating VAT declaration appendices. Taking account scalar statistics, VAT declaration appendices could theoretically coincide in 95 per cent of all pairs of declarations between counterparties. However, it was not the case, as pointed out in [3], where ETCB only sees matches in 15%-45% of all pairs. Such large discrepancies cannot be explained only by VAT fraud, which should be around 14% [2].

Although such high discrepancies can be explained partially by usage of less powerful ERP software, some of the reasons could be unrelated to software, such as incompatibility between legal bookkeeping practices and EU/Estonian laws, transitional period, looser bookkeeping practices than the sample used in current thesis and other reasons.

Although newly imposed VAT declaration appendix provides some level of automation in VAT checking and VAT fraud detection, it is not suitable to be automated fully due to very high level of false alarms.

Author acknowledges the dilemma: for more effective VAT checking mismatch between bookkeeping practices and Estonian/EU laws have to be overcome and on the other hand, when less data is collected, the matching rate between declaration pairs would be probably even smaller than currently.

From [22] it can be assumed that VAT declaration appendix was imposed due to fraud committed by fuel vendors. Although tax revenues have increased after imposing VAT declaration appendix, author sees that the solution passed was robust. Furthermore, author guesses that more targeted approach would have been more suitable to deal with the problem.

Not knowing exact reasons for such high discrepancies and presuming that bookkeeping practices and legal environment remains stable, author finds it hard to believe such VAT declaration appendix pair discrepancies could decrease substantially. Some increase could be achieved when e-invoices are used more widely, however.

Furthermore, (partially) relinquishing VAT declaration form is believed to have only a marginal positive effect for Dynamics AX-using enterprises because the application for generating and filling such forms has already been deployed and costs have also been paid. Any further modifications (even simplifications) will probably even increase costs than provide any alleviating effects for enterprises as these probably create additional developing needs.

Author finds that the best solution would be either let the newly imposed VAT declaration appendix requirement in place or (completely or partially) abandon it. However, it is important that before imposing any new mandatory forms for enterprises, more thorough research should be carried out not to avoid additional costs. As for VAT declaration appendix goes, costs have been paid both by taxpayers and companies, but no studies were found that analyzed whether additional costs are in proportion with projected benefits [20].

Due to short deadline for implementing VAT declaration appendix generating application and large amount of open questions, the Dynamics AX VAT declaration appendix application was developed using agile software development method. Although most problem areas were

covered, author of this work was left with much knowledge about how and why these appendices are going to mismatch. Therefore the author feels that this thesis could provide hindsight for ETCB and legislators about the mismatches and possibly have some problem-preventing effect during discussions on any further similar impositions.

Tänuõnad

Magistritöö autor tänab:

DataCatering OÜ kollektiivi eesotsas Kristjan Värtoni, Janek Palo, Ranno Saarmanni, Kadi Vanatoa, Elen Liiva ja Arne Risoga, kes aitasid Dynamics AX käibedeklaratsioonide lisa väljastava rakenduse arendamisel, kliendiga suhtlemisel, juurutamisel, juhendi kirjutamisel ja ettevõtelt statistika kogumise käsitlemisel,

DataCatering OÜ kliente, kes olid nõus AX lahendustest statistika korjamiseks ja esitamiseks lõputöös kasutamisel,

juhendajat Enn Õunapuud suuniste andmisel,

EMTA teenindusosakonna peaspetsialisti Valeria Kadõrova kiirete maksuarvestust puudutavate vastuste eest arendusprotsessi ajal ja

IT Akadeemia programmi, mille raames saadud stipendium toetas lõputöö autori magistriõpinguid.

Kasutatud kirjandus

- [1] Riigikogu, „Käibemaksuseaduse muutmise seadus,“ 29 5 2014. [Võrgumaterjal]. Available: <https://www.riigiteataja.ee/akt/129052014001>.
- [2] M. Helm, „Ülevaade käibemaksudeklaratsiooni ja selle lisa esitamisest,“ 5 1 2015. [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.emta.ee/doc.php?36339>.
- [3] R. Laurits, „Eesti Maksu- ja Tolliamet,“ 23 1 2015. [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.emta.ee/index.php?id=36472>. [Kasutatud 10 2 2015].
- [4] Riigikogu, „Käibemaksuseadus,“ 25 10 2013. [Võrgumaterjal]. Available: <https://www.riigiteataja.ee/akt/125102012017>.
- [5] H. Tõnisson, „Seletuskiri käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu juurde,“ 2013. [Võrgumaterjal]. Available: http://www.riigikogu.ee/?op=emsplain&page=pub_file&file_id=c1f18376-d1a6-4b73-ad54-8d51346cfddd&.
- [6] Eesti Maksu- ja Tolliamet, „Käibemaksudeklaratsiooni ja selle lisa esitamine,“ 2014. [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.emta.ee/index.php?id=35478>. [Kasutatud 4 2 2015].
- [7] The Editors of Encyclopædia Britannica, „Value-added Tax (VAT),“ 2013. [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/622472/value-added-tax-VAT>.
- [8] Eesti Statistikaamet, „Riigieelarvesse laekunud maksud, kuu,“ 15 1 2015. [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.stat.ee/53709>.
- [9] Microsoft, „Dynamics AX Milestones,“ Microsoft, 2011-2014. [Võrgumaterjal]. Available: <http://social.technet.microsoft.com/wiki/contents/articles/5812.dynamics-ax-milestones.aspx>.
- [10] L. Columbus, „Gartner's ERP Market Share Update Shows The Future Of Cloud ERP Is Now,“ *Forbes*, 12 5 2014.
- [11] „Dynamics võidutseb,“ *Arvutimaailm*, p. 15, 10 2009.
- [12] Microsoft, „Microsoft Dynamics partnerid,“ [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.microsoft.com/et-ee/dynamics/partners.aspx>. [Kasutatud 5 2 2015].
- [13] DataCatering OÜ, 2015. [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.datacatering.ee/>. [Kasutatud 5 2 2015].
- [14] The Microsoft Dynamics AX Team, *Inside Microsoft Dynamics AX 2012*, 1 toim., Redmond, Washington: Microsoft Press, 2012, p. 784.
- [15] Microsoft, „Microsoft Dynamics AX - VAT Declaration (Estonia),“ 11 2014. [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.microsoft.com/en-us/download/details.aspx?id=44956>.
- [16] M. Maks, „Sisendkäibemaksu osaline mahaarvamine ja mahaarvatud käibemaksu korrigeerimine maksuvaba käibe korral,“ *EML ajakiri MaksuMaksja*, 1 2012.
- [17] R. Laurits, „Eesti Maksu- ja Tolliamet,“ 15 1 2015. [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.emta.ee/index.php?id=36425&tpl=1026>. [Kasutatud 10 2 2015].

- [18] Eesti Maksumaksjate Liit, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon, „Pöördumine Riigikogu poole: tunnistada kehtetuks "1000 euro arvete seadus",“ 12 2014. [Võrgumaterjal]. Available: http://www.maksumaksjad.ee/uploads/EML_EVEA_petitsioon_SE493SE_dets2014.pdf. [Kasutatud 14 2 2015].
- [19] U. Tampere, „Eesti Maksu- ja Tolliamet,“ 23 12 2014. [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.emta.ee/index.php?id=36288&tpl=1026>. [Kasutatud 10 2 2015].
- [20] R. Laurits, „Eesti Maksu- ja Tolliamet,“ 30 1 2015. [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.emta.ee/index.php?id=36516>. [Kasutatud 10 2 2015].
- [21] E. Veermäe, „Üleminek käibemaksudeklaratsiooni uuele süsteemile,“ 6 10 2014. [Võrgumaterjal]. Available: <http://www.emta.ee/doc.php?35898>.
- [22] Äripäev, „Lauri: 1000-euroste arvetega kütusepettuste vastu,“ *Äripäev*, 17 11 2014.

Lisa 1. Ettevõtetelt korjatud statistika

Kümme DataCatering OÜ klienti, kes kasutavad käibedeklaratsiooni lisa täitmiseks Dynamics AX standardlahendusele loodud rakendust, olid nõus esitama järgmist statistikat Dynamics AX keskkonna ja käibemaksuarvestuse kohta:

1. Registreeritud klientide arv.
2. Registreeritud hankijate arv.
3. KMD INF rakendusse kaasatud käibemaksukoodide arv.
4. Klientide arv, kellel puudub registrinumber, kuid kelle aadressil märgitud riigiks on kas Eesti või kelle aadressil märgitud riik on määramata.
5. Hankijate arv, kellel puudub registrinumber, kuid kelle aadressil märgitud riigiks on kas Eesti või kelle aadressil märgitud riik on määramata.
6. Kliendikomplektide arv, kel on identne mitte tühi registrinumber, kelle aadressil märgitud riigiks on kas Eesti või kelle aadressil märgitud riik on määramata.
7. Hankijakomplektide arv, kel on identne mitte tühi registrinumber, kelle aadressil märgitud riigiks on kas Eesti või kelle aadressil märgitud riik on määramata.
8. Viimase KMD INF A osa (klientidega seotud) ridade arv.
9. Viimase KMD INF B osa (hankijatega seotud) ridade arv.
10. Erinevate klientide arv viimases KMD INF-s.
11. Erinevate hankijate arv viimases KMD INF-s.
12. Kui paljudel punktis 4 olevatel klientidel on tehinguid, kellel on viimases KMD INF-s rida.
13. Kui paljudel punktis 5 olevatel hankijatel on tehinguid, kellel on viimases KMD INF-s rida.

14. Kui paljudel punktis 6 olevatel klientidel on tehinguid, kellel on viimases KMD INF-s ridu.
15. Kui paljudel punktis 7 olevatel hankijatel on tehinguid, kellel on viimases KMD INF-s ridu
16. Kui palju on viimases aruandekuus olnud klientide ettemakseid, mis on kokku märgitud arvega, mille kuupäev on olnud ettemakse tegemise kuupäevast üle 7 päeva hilisem.
17. Kui palju on viimases aruandekuus olnud hankijatele tehtud ettemakseid, mis on kokku märgitud arvega, mille kuupäev on olnud ettemakse tegemise kuupäevast üle 7 päeva hilisem.
18. Kui palju on kliendi ettemakse kokku märkimisel arvega toimunud käibemaksu ümberarvestusi viimases aruandekuus.
19. Kui palju on hankija ettemakse kokku märkimisel arvega toimunud käibemaksu ümberarvestusi viimases aruandekuus.
20. Kui paljudel punktis 18 olevatel ümberarvestusel on ettemaksult arvutatud käibemaks olnud erinev käibe koodi või summa poolest arve käibemaksust.
21. Kui paljudel punktis 19 olevatel ümberarvestusel on ettemaksult arvutatud käibemaks olnud erinev käibe koodi või summa poolest arve käibemaksust.
22. Kui palju on kliente, kellel on viimases aruandekuus kandeid, kuid kes kuuluvad KMD INF seadistuste all deklaratsioonist välistatavate klientide või nende gruppide alla.
23. Kui palju on hankijaid, kellel on viimases aruandekuus kandeid, kuid kes kuuluvad KMD INF seadistuste all deklaratsioonist välistatavate hankijate või nende gruppide alla.
24. Kui palju on viimases aruandekuus KMD INF seadistustega mittevälisstatud klientide kohta tehtud välisvaluutas olevaid arveid.

25. Kui palju on viimases aruandekuus KMD INF seadistustega mitteväljastatud hankijate kohta tehtud välisvaluutas olevaid arveid.
26. Kui paljudel punktis 24 olevatel arvetel on erinevus arve netosumma ja käibemaksu kande alussumma vahel.
27. Kui paljudel punktis 25 olevatel arvetel on erinevus arve netosumma ja käibemaksu kande alussumma vahel.
28. Kui paljudel punktis 26 olevatel arvetel on erinevus suurem kui 0.02 EUR.
29. Kui paljudel punktis 27 olevatel arvetel on erinevus suurem kui 0.02 EUR.
30. Kui mitmele kliendile oli punktis 28 väljastatud arveid.
31. Kui mitmele kliendile oli punktis 29 väljastatud arveid.
32. Kui palju on kliendi kandeid viimases aruandekuus, kus pole seotud arvet (ümberarvestus, ettemaksud jms), ent on küljes käibemaks.
33. Kui palju on hankija kandeid viimases aruandekuus, kus pole seotud arvet (ümberarvestus, ettemaksud jms), ent on küljes käibemaks.
34. Kas ettevõtte kasutab sisendkäibemaksu osalist mahaarvamist.
35. Kui palju on KMD INF deklaratsioonist väljastatavate tehingupartnerite seadistuse ridu?
36. Kas kasutatakse varase maksmise soodustust (skonto).

Tabel 3. Dynamics AX kasutatavalt ettevõtetest korjatud statistika

Jrk	EV1	EV2	EV3	EV4	EV5	EV6	EV7	EV8	EV9	EV10
1	48803	380	6087	1216	169217	1231	673	13009	131	785
2	1048	1855	3161	5350	2482	2841	747	2879	414	2154
3	7	7	4	11	7	9	7	7	7	8

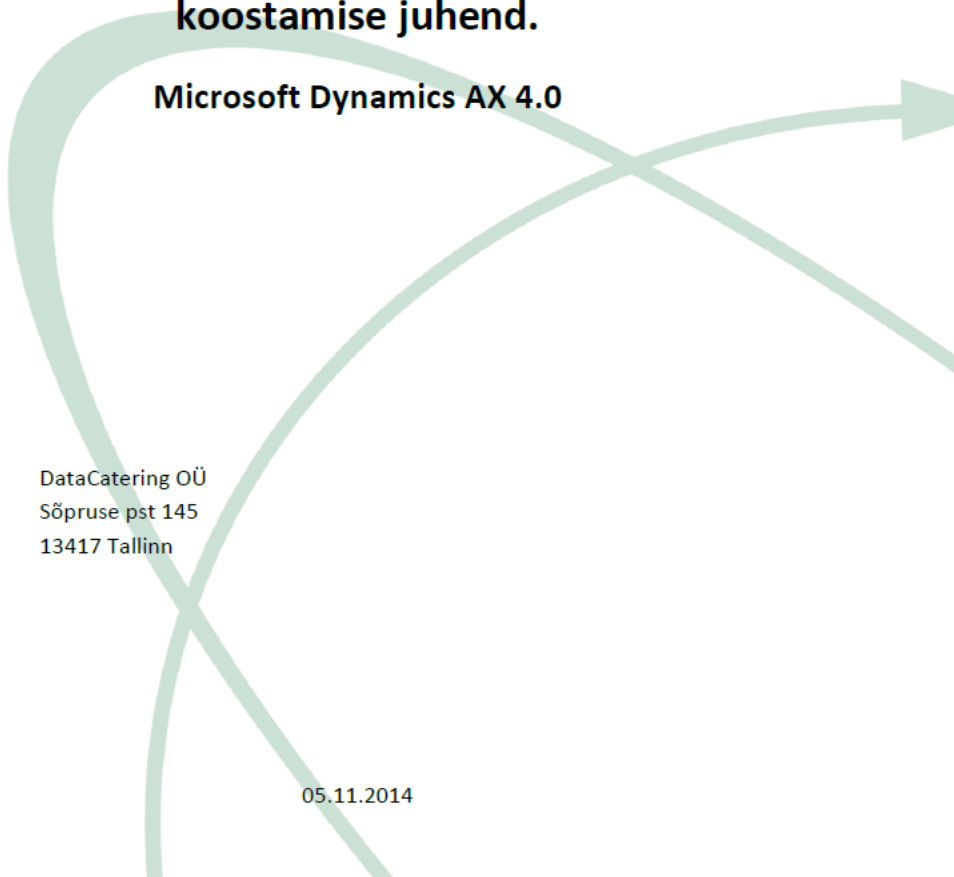
4	0	25	1050	0	40739	190	97	2882	40	152
5	412	607	1124	6	159	115	99	1120	367	14
6	25	0	515	0	254	1	4	0	1	4
7	17	3	56	52	37	0	7	12	0	0
8	173	12	3961	121	1841	103	69	196	11	22
9	125	152	346	263	6639	34920	316	389	61	49
10	42	3	126	29	1008	57	26	80	4	21
11	17	26	87	72	105	429	31	80	23	48
12	0	0	1	0	5	1	0	0	0	0
13	0	0	0	0	0	0	0	0	19	0
14	0	0	34	0	35	0	2	0	0	0
15	1	1	7	0	3	0	3	0	0	0
16	8	0	0	0	564	0	0	0	0	0
17	0	15	9	1	77	4	0	13	0	2
18	24	29	0	0	540	0	0	0	0	0
19	0	41	0	4	74	0	0	0	2	3
20	23	25	0	0	8	0	0	0	0	0
21	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
22	0	0	24	17	0	0	0	121	0	0
23	0	0	34	9	0	0	0	61	2	0
24	0	47	0	6	0	0	0	0	0	0

25	0	629	0	12	1	0	18	0	0	5
26	0	47	0	6	0	0	0	0	0	0
27	0	118	0	11	1	0	8	0	0	4
28	0	47	0	6	0	0	0	0	0	0
29	0	52	0	11	0	0	7	0	0	4
30	0	25	0	3	0	0	0	0	0	0
31	0	26	0	3	0	0	5	0	0	3
32	920	185	5558	559	11436	407	69	364	30	260
33	192	908	567	1058	6802	4525	335	623	99	463
34	Jah	Ei	Jah	Jah	Ei	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah
35	0	0	3	3	0	1	0	8	2	0
36	Jah	Ei	Jah	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	Ei

**Lisa 2. Dynamics AX keskkonnale arendatud käibedeklaratsiooni
lisa väljastava rakenduse kasutusjuhend**

Käibemaksudeklaratsiooni aruande KMD lisa INF koostamise juhend.

Microsoft Dynamics AX 4.0

Koostaja: DataCatering OÜ
Sõpruse pst 145
13417 Tallinn

05.11.2014

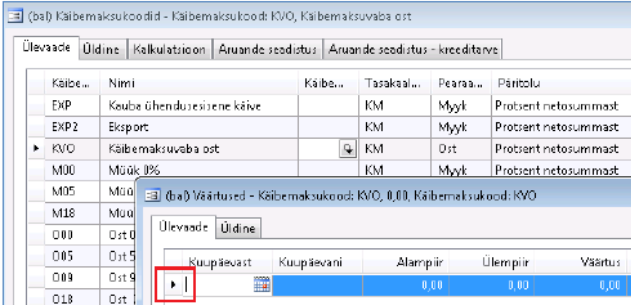
KMD INF aruande koostamine

Seadistamine

\\Peraamat\Seadistus\Käibemaks\käibemaksukoodid

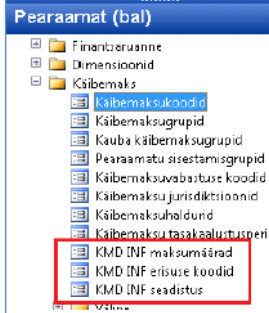
NB! Kontrolli, kas on seadistatud KM koodid (*vaba; 0%) lk „Väärtused“, väärtusega „0“

Vaata, et rea alguses ei oleks täрни.

//Peraamat/Seadistus

Seadistatakse kolm vormi: KMD IND maksumäärad, KMD INF erisuse koodid ja KMD INF seadistus

Vorm	Selgitus
KMD INF maksumäärad	maksumäärad, mis kajastatakse KMD INF aruandes, Võrdlusaruandes
KMD INF erisuse koodid	Kirjeldatakse erisuse koodid, mis on välja toodud EMTA koduleheküljel <i>dokumendina „Süsteemi Käibedeklaratsioon klassifikaatorid alates maksustamisperiodist 11.2014“</i>
KMD INF seadistus	
Ülevaade	tuuakse välja km koodid, mis kuvatakse KMD INF aruandes, Võrdlusaruandes
KM-vaba	loetletakse KM vabad käibemaksukoodid (*vaba*;0%)
Väljastatavad kliendid	“- määratakse „Kliendigrupp“, „Kliendikood“, mida ei kuvata KMD INF aruandes, Võrdlusaruandes
Väljastatavad hankijad	määratakse „Hankijagrupp“, „Hankija kood“, mida ei

	kuvata KMD INF aruandes, Võrdlusaruandes
Välista alussummast	
Jah	Kui arvel on kahe käibemaksukoodiga tehing, kuvatakse KMD INF aruande veerus „Raporteeritav summa“ ühe alussummana
EI	Kui arvel on kahe käibemaksukoodiga tehing, kuvatakse KMD INF aruande veerus „Raporteeritav summa“ mitme alussummana kokku

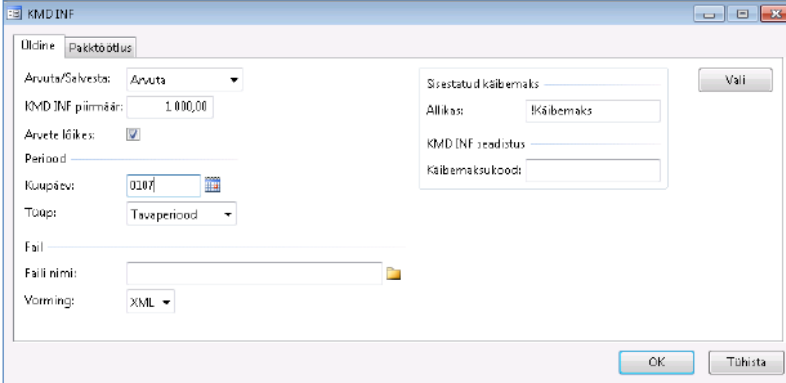
(bal) KMD INF maksumäärad		(bal) KMD INF erisuse koodid	
Ülevaade		Ülevaade	
KMD IN...	Nimi	KMD INF eris...	Nimi
20	20%	01	KMS §-des 41 ja 42 sätestatud erikorra alusel mak...
20erikord	Erikord 20%	02	KMS §-s 41-1 sätestatud erikorra alusel maksuste...
9	9%	03	Arve sisaldab muu hulgas 0% määraga maksuste...
► 1erikord	Erikord 9%	11	Sisendkäibemaksu osaline mahaarvamine vastav...
		► 12	KMS §-s 41-1 sätestatud erikorra alusel maksuste...

Erisuse kood 03 kuvatakse KMD INF aruandes automaatselt juhul, kui müügiarvel on deklareeritav piirmääraga summa deklareeritava käibemaksukoodiga ja 0%, käibemaksuvaba-koodiga kaup.

(bal) KMD INF seadistus			
Ülevaade			
Käibema...	KMD INF m...	KMD I...	V.
M18	20		☐
O09	9		☐
► O18	20		☐

KMD INF aruande koostamine

//Peraamat/Perioodiline/KMD INF puhvertabel, <KMD INF>

The screenshot shows a software window titled "KMD INF" with two tabs: "Üldine" (selected) and "Pakitoetus". The "Üldine" tab contains the following fields:

- Arvuta/Salvesta: Arvuta (dropdown)
- KMD INF piirmäär: 1 000,00 (text input)
- Arvete lõikes: (checkbox)
- Periood: (empty text input)
- Kuupäev: 01.07 (calendar icon)
- Tüüp: Tavaperiood (dropdown)
- Fail: (empty text input)
- Faili nimi: (empty text input)
- Vorming: XML (dropdown)

On the right side, there is a "Sisestatud käibemaks" section with a "Vali" button and a "Käibemaks" dropdown menu. At the bottom right, there are "OK" and "Tühista" buttons.

Väli	Selgitus
Arvuta/Salvesta	
Arvuta	Vormil teostatakse ainult arvutus, ilma salvestamata
Salvesta	Tehes käsitsi muudatusi KMD INF puhvertabelis, on võimalik tehtud muudatused salvestada ilma, et peaks uuesti arvutuse teostama
Arvuta ja Salvesta	Vormil teostatakse arvutus ja salvestatakse valitud vorminguna
KMD INF piirmäär	Piirmäära summa
Arvete lõikes	
JAH	Aruanne tehakse arvete lõikes
EI	Aruanne tehakse tehingupartnerite lõikes
Kuupäev	Kuu, mille kohta Aruanne tehakse
Tüüp	Tavaperiood/Pankroti periood
Faili nimi	Faili nimi, faili salvestamise asukoht
Vorming	
XML	Aruande fail salvestatakse XML vorminguna
CSV	Aruande fail salvestatakse CSV vorminguna

KMD INF puhvertabeli vormile luuakse valitud parameetritega read, mida on võimalik korrigeerida käsitsi.

Ülevaade

Vitet...	Tabelli nimi	Konta number	Registreerimisk...	Nimi	Kanne	Arve	Arve kuupäev	K.	Arve kogus...	Arve neto k...	KV
TT	Kliendid	1004	10019125	Arendamisa OU Kartan	1700344	1700344	1.07.2014		736,55	655,46	20
TT	Kliendid	1004	10019125	Arendamisa OU Kartan	1701715	1701715	0.07.2014		317,15	214,96	20
TT	Kliendid	1004	10019125	Arendamisa OU Kartan	1702959	1702959	11.07.2014		276,12	232,61	20
TT	Kliendid	1004	10019125	Arendamisa OU Kartan	1703562	1703562	15.07.2014		306,71	332,26	20
TT	Kliendid	1004	10019125	Arendamisa OU Kartan	1704671	1704671	18.07.2014		262,10	238,58	20
TT	Kliendid	1004	10019125	Arendamisa OU Kartan	1705265	1705265	22.07.2014		552,17	460,83	20
TT	Kliendid	1004	10019125	Arendamisa OU Kartan	1705322	1705322	21.07.2014	☒	-17,13	-14,44	20
TT	Kliendid	1004	10019125	Arendamisa OU Kartan	1705323	1705323	21.07.2014	☒	-14,12	-11,93	20
TT	Kliendid	1004	10019125	Arendamisa OU Kartan	1706427	1706427	25.07.2014		330,12	275,77	20

KMD INF
Võrdlusaruanne
Seostatud käibemaks

Kui KMD INF aruande loomisel kuvatakse veateade (vt pilti), kontrollitakse kanne, mille kohta viga anti, üle- kas on vaja lisada KMD INF aruandesse või ei.

Tasubelgi

Lugege hoiatusteateid ja tegutsesge vastavalt.

Teade (1:4:40:53)

- Käibemaksukanne M18 31.07.2014 PK_027819 kohta ei leita arvet ja jaetakse KMD INF aruandest välja
- Käibemaksukanne M18 31.07.2014 PK_027820 kohta ei leita arvet ja jaetakse KMD INF aruandest välja
- Käibemaksukanne M18 31.07.2014 PK_027821 kohta ei leita arvet ja jaetakse KMD INF aruandest välja
- Käibemaksukanne M18 31.07.2014 PK_027824 kohta ei leita arvet ja jaetakse KMD INF aruandest välja
- Käibemaksukanne M18 31.07.2014 PK_027825 kohta ei leita arvet ja jaetakse KMD INF aruandest välja

Võrdlusaruanne

//Peraamat/Perioodiline/KMD INF puhvertabel, <Võrdlusaruanne>

Võrdlusaruanne käivitatakse KMD INF puhvertabeli vormilt. KMD INF aruanne ja Võrdlusaruanne tehakse samast perioodist.

Aruandes kuvatakse kõik kanded, mis on tehtud valitud kuus. Aruande ridu võrreldakse KMD INF puhvertabelis olevate ridadega. Kui on kandeid, mis peaks KMD INF puhvertabelis olema, lisatakse need käsitsi puhvertabelisse ja kontrollitakse vajadusel KMD INF seadistusi.

Käibemaksuvõrdlusaruanne

Üldine Pakkumis

Parameetrid

Kuupäev: 1.07.2014

Sisestatud käibemaks

Kuupäev:

Präegused valikud

Printer: PDFCreator

Printikandja: Ekraan

Vali
Vahetisi
Valikud

OK Tühista

Baltimo AS
Käibemaksu võrdlusaruanne

Lk 2
21.10.2014
14:43:27

Kanna	Kuupäev	Käibemaksu kood	Käibemaksusumma	Alus	Kokku	Allikas	Konto number	Nimi	Registreerimis kood	Arve	%	Arve	Ka
											x	Arve	Arve
1706010	16.07.2014	01P		-16 354,50	-16 354,50	Klient	0700	Baltimo SA	401009180402	1706010	E	Jah	E
1706015	16.07.2014	01P		-25,72	-25,72	Klient	0312	Prisma LT, UAB Oros food	301932016	1706015	E	Jah	E
1706018	16.07.2014	01P		-277,94	-277,94	Klient	0312	Prisma LT, UAB Oros food	301932016	1706018	E	Jah	E
1706019	16.07.2014	01P		-40,60	-40,60	Klient	0600	Prisma LT, UAB VivaldiKas food	301932016	1706019	E	Jah	E
1703715	16.07.2014	01P		-15 654,44	-15 654,44	Klient	0200	Rimi Lembe SA	401004974029	1703715	E	Jah	E
1703777	16.07.2014	01P		-28 320,00	-28 320,00	Klient	2841	Tel-Traaking OY		1703777	E	Jah	E
1703740	16.07.2014	01P		-2 106,15	-2 106,15	Klient	2841	Tel-Traaking OY		1703740	E	Jah	E
1703741	16.07.2014	01P		-2 255,74	-2 255,74	Klient	2841	Tel-Traaking OY		1703741	E	Jah	E
1703744	16.07.2014	01P		-704,43	-704,43	Klient	2841	Tel-Traaking OY		1703744	E	Jah	E
1706016	16.07.2014	01P		-41,26	-41,26	Klient	0602	Prisma LT, UAB Prisma food	301932016	1706016	E	Jah	E
1706044	16.07.2014	01P		-25,68	-25,68	Klient	0600	Prisma LT, UAB Oros food	301932016	1706044	E	Jah	E
1706047	16.07.2014	01P		6,20	6,20	Klient	0600	Prisma LT, UAB Oros food	301932016	1706047	E	Jah	E
1704116	17.07.2014	01P		-856,70	-856,70	Klient	2841	Tel-Traaking OY		1704116	E	Jah	E
1704117	17.07.2014	01P		-2 249,37	-2 249,37	Klient	2841	Tel-Traaking OY		1704117	E	Jah	E
1704110	17.07.2014	01P		-710,37	-710,37	Klient	2841	Tel-Traaking OY		1704110	E	Jah	E
1704111	17.07.2014	01P		-2 864,53	-2 864,53	Klient	2841	Tel-Traaking OY		1704111	E	Jah	E
1704112	17.07.2014	01P		-707,81	-707,81	Klient	2841	Tel-Traaking OY		1704112	E	Jah	E
1706010	17.07.2014	01P		-67,22	-67,22	Klient	0600	Prisma LT, UAB VivaldiKas food	301932016	1706010	E	Jah	E
1704017	16.07.2014	01P		-1 826,16	-1 826,16	Klient	1250	Farm Filas International BV/Sp z o.o.		1704017	E	Jah	E
1704012	16.07.2014	01P		-2 016,26	-2 016,26	Klient	1250	Farm Filas International BV/Sp z o.o.		1704012	E	Jah	E
1704013	16.07.2014	01P		-649,08	-649,08	Klient	1250	Farm Filas International BV/Sp z o.o.		1704013	E	Jah	E
1704044	16.07.2014	01P		-526,00	-526,00	Klient	1250	Farm Filas International BV/Sp z o.o.		1704044	E	Jah	E
1706046	16.07.2014	01P		-103,12	-103,12	Klient	0600	Prisma LT, UAB VivaldiKas food	301932016	1706046	E	Jah	E
1706047	16.07.2014	01P		-23,20	-23,20	Klient	0602	Prisma LT, UAB Prisma food	301932016	1706047	E	Jah	E
1706048	16.07.2014	01P		-36,90	-36,90	Klient	0602	Prisma LT, UAB Oros food	301932016	1706048	E	Jah	E

Väli	Selgitus
Kanne	Kande nr
Kuupäev	Arve kuupäev
KM kood	Käibemaksu kood
KM summa	Käibemaksu summa
Alus	Summa käibemaksuta
Kokku	Summa käibemaksuga
Allikas	Klient/hankija
Konto nr	Kliendi/Hankija nr süsteemis
Nimi	Kliendi/Hankija nimi
Reg.number	Klient/Hankija reg.number
Arve	Arvel kajastatud arve number
Seadistus	
Jah	Käibemaksukood on kaasatud KMD INF arvestusse
Ei	Käibemaksukood ei ole kaasatud KMD INF arvestusse
Arve	
Jah	Käibemaksukandele leiti arve
Ei	Käibemaksukandele ei leitud arvet
Kaasatud	
Jah	Käibemaksu kanne kaasatud KMD INF aruandesse
Ei	Käibemaksu kanne ei ole kaasatud KMD INF aruandesse

Võrdlusaruande viimase kolme tulba tõlgendus (näiteks):

Seadistatud	Arve	Kaasatud	Seletus
Jah	Jah	Jah	Leiti arve tehingpartnerilt, mille perioodi käive ületab piirmäära; KM kood on seadistatud KMD INF seadistuste tabelis, kuvatakse KMD INF päringus
Jah	Jah	Ei	Leiti arve tehingpartnerilt, mille perioodi käive ei ületa piirmäära, kuid ei ole KMD INF päringusse lisatud, seadistatud KMD INF seadistuste tabelis
Jah	Ei	Ei	Leiti käibemaksu kanne, kus KM kood on seadistatud KMD INF seadistustes, kuid KM kannega seotud arvet ei leitud- seetõttu ei ole kaasatud KMD INF aruandesse

Ei	Ei	Ei	Leiti käibemaksu kanne, kus KM kood on seadistamata KMD INF seadistustes, ning lisaks KM kandega seotud arvet ei leitud-seetõttu ei ole kaasatud KMD INF aruandesse
Ei	Jah	Ei	Leiti käibemaksu kanne, kus KM kood on seadistamata KMD INF seadistustes, kuid samas leiti KM kandega seotud arve- seadistuse puudumise tõttu ei ole kaasatud KMD INF aruandesse
Ei	Jah	Jah	Leiti arve tehingupartnerilt, mille perioodi käive ületab piirmäära; KM kood ei ole seadistatud KMD INF seadistuste tabelis, samas on arvel teise koodiga KM, mis on seadistatud KMD INF seadistustes ning seetõttu kuvatakse KMD INF aruandes

Salvestatud (XML, CSV formaadis) KMD INF aruanded lisatakse EMTA kodulehele.

Kindlasti tutvuge EMTA koolitusmaterjalidega: <http://www.emta.ee/index.php?id=35598>

